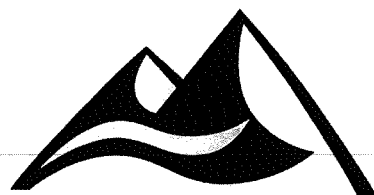

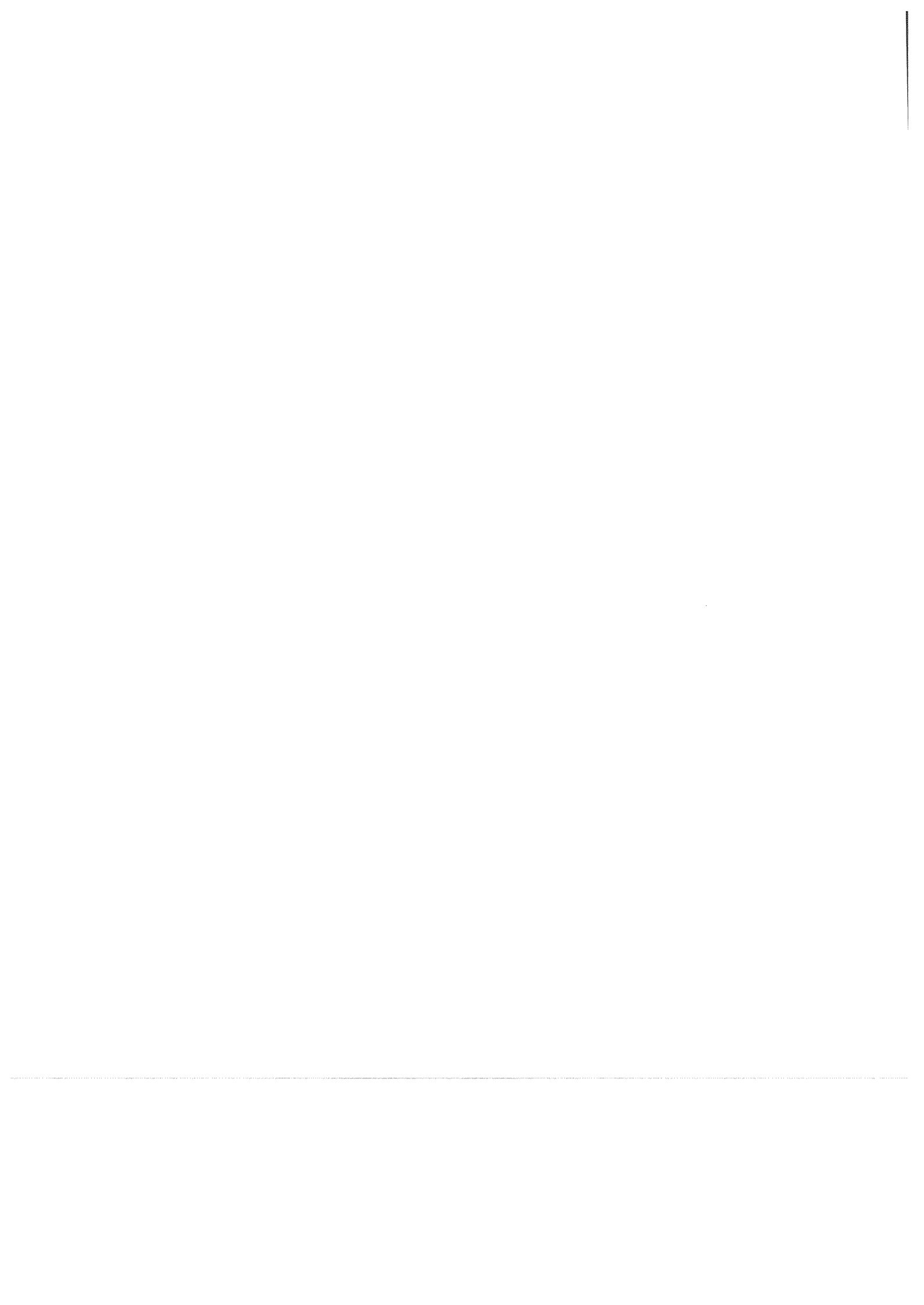
Kebförare

Beskrivningar av bestigningsleder
i Kebnekaiseområdet

Del 1

Svenska
Klätterförbundet

INTRODUKTION

SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET har under många år umgåtts med tanken att låta utarbeta en ny aktuell klätterförare för kebnekaiseområdet.

I avvaktan på en definitiv lösning av de därmed sammanhängande personella och ekonomiska problemen, har styrelsen beslutat att som ett provisorium sammanställa och fotostatkopiera de spridda bestigningsbeskrivningar som kan uppbringas.

Del 1 omfattar de bestigningsleder som ingår i SVENSKA TURISTFÖRENINGENS numera utgångna fjällturbok KEBNEKAJSE-FJÄLLEN (STF:s publ. nr 1176) från 1952.

Följande sidor ur denna bok ingår här:

- 2 kartblad (pärminnersidor)
- sid 8 och 9 = register över bestigningsleder
- " 76 - 78 = förklaringar och karta
- " 79 - 150 = ledbeskrivningar, led 1 - 100

Del 2 består av register över nybestigningar och nya vinterbestigningar efter 1952, i vissa fall kompletterat med förstabestigarnas ledbeskrivningar. Deltagarenamn, tidpunkt samt källhänvisning är angivet i den mån detta är känt.

Svårighetsgradering är förstabestigarnas egen.

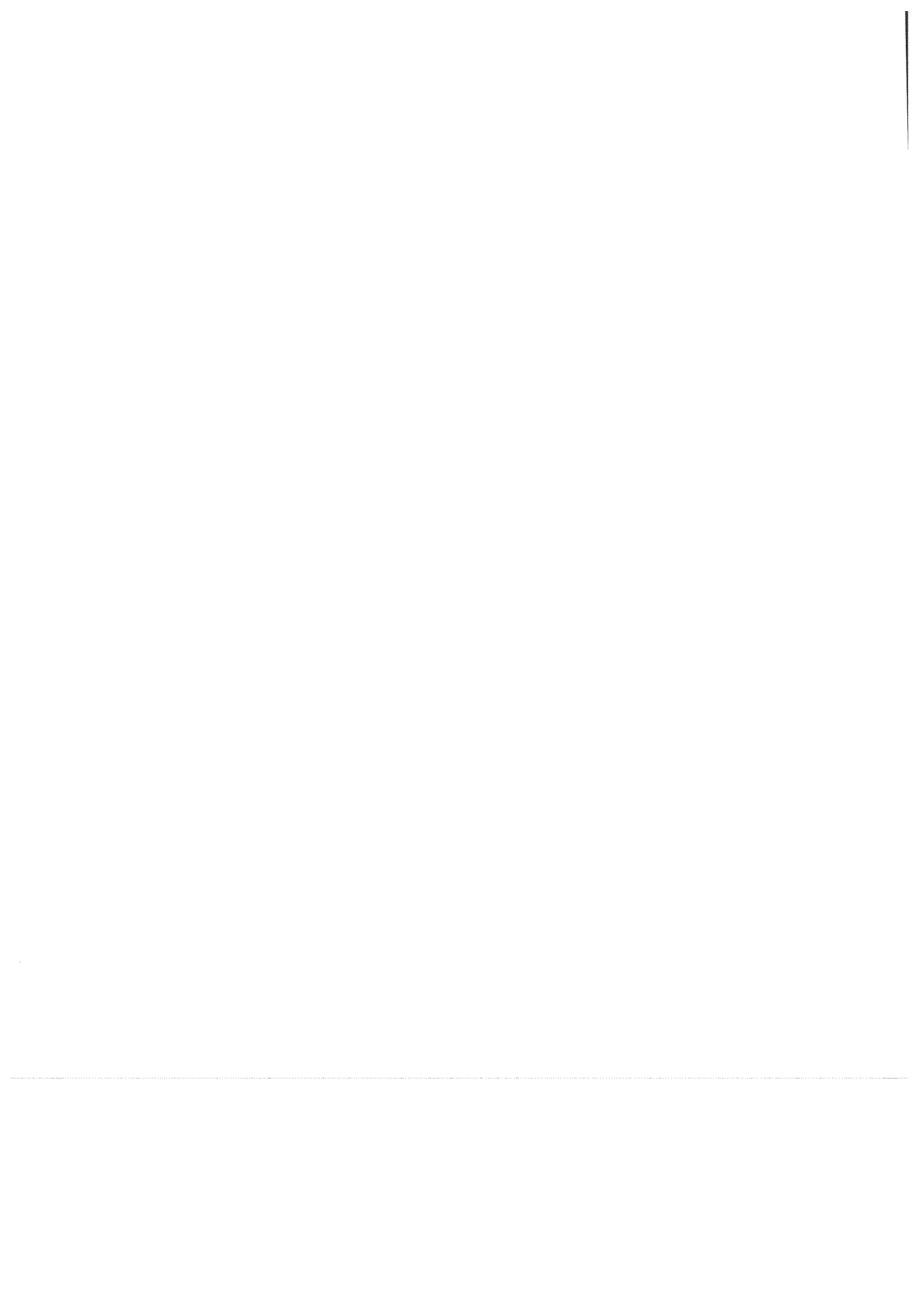
Bestigningsvinterperioden har, i likhet med i del 1 och för övrigt enligt gammal svensk hävd, ansetts pågå från 1 december till och med april.

Denna del 2 är avsedd att utökas efter hand. Läsarna uppmanas att komplettera föraren med nya leder och/eller rättelser.

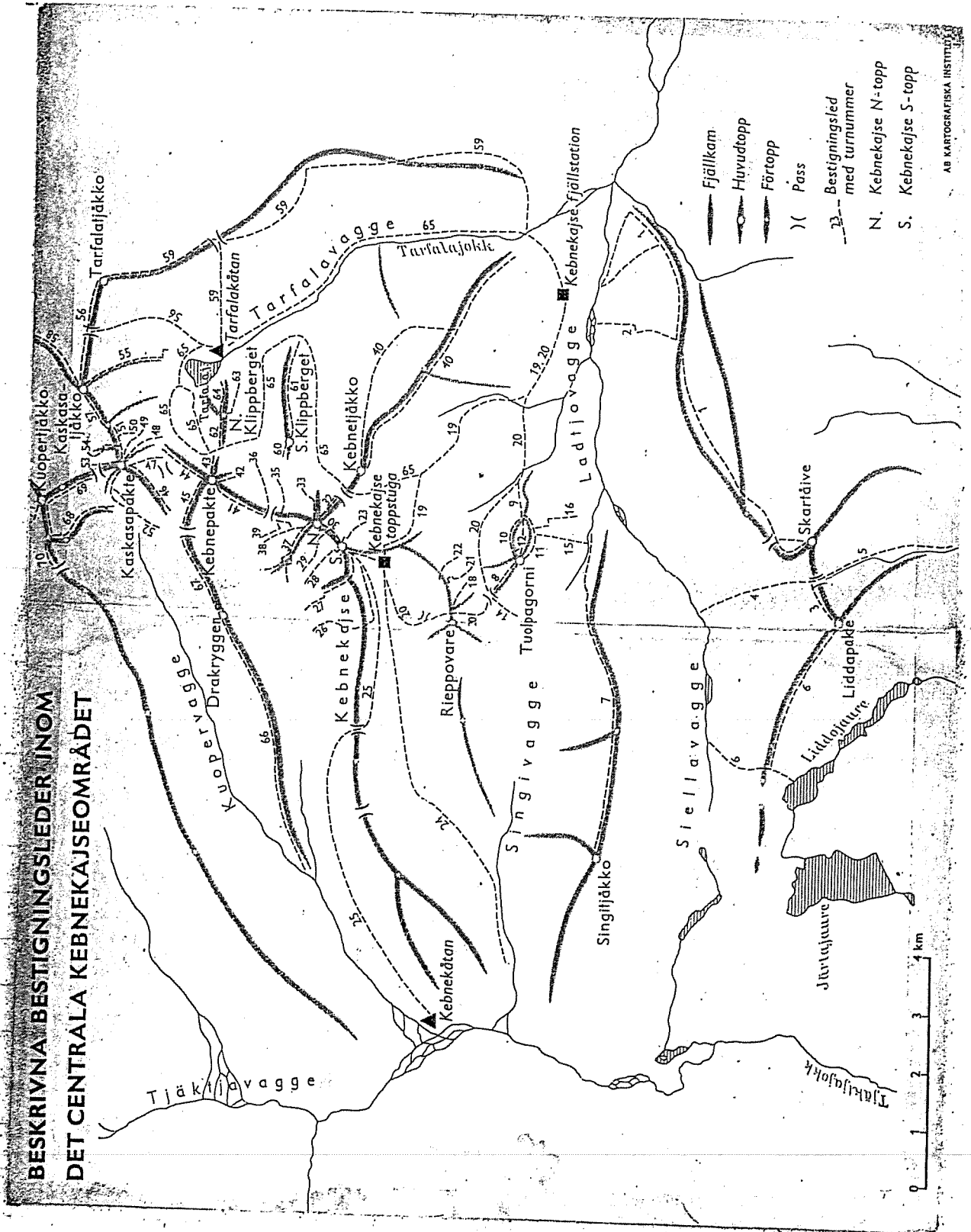
Redaktör: Carl-Axel Kläcsjö, Syselomnigatan 25 A,
S-711 05 UPPSALA, tel 310-11 78 75.

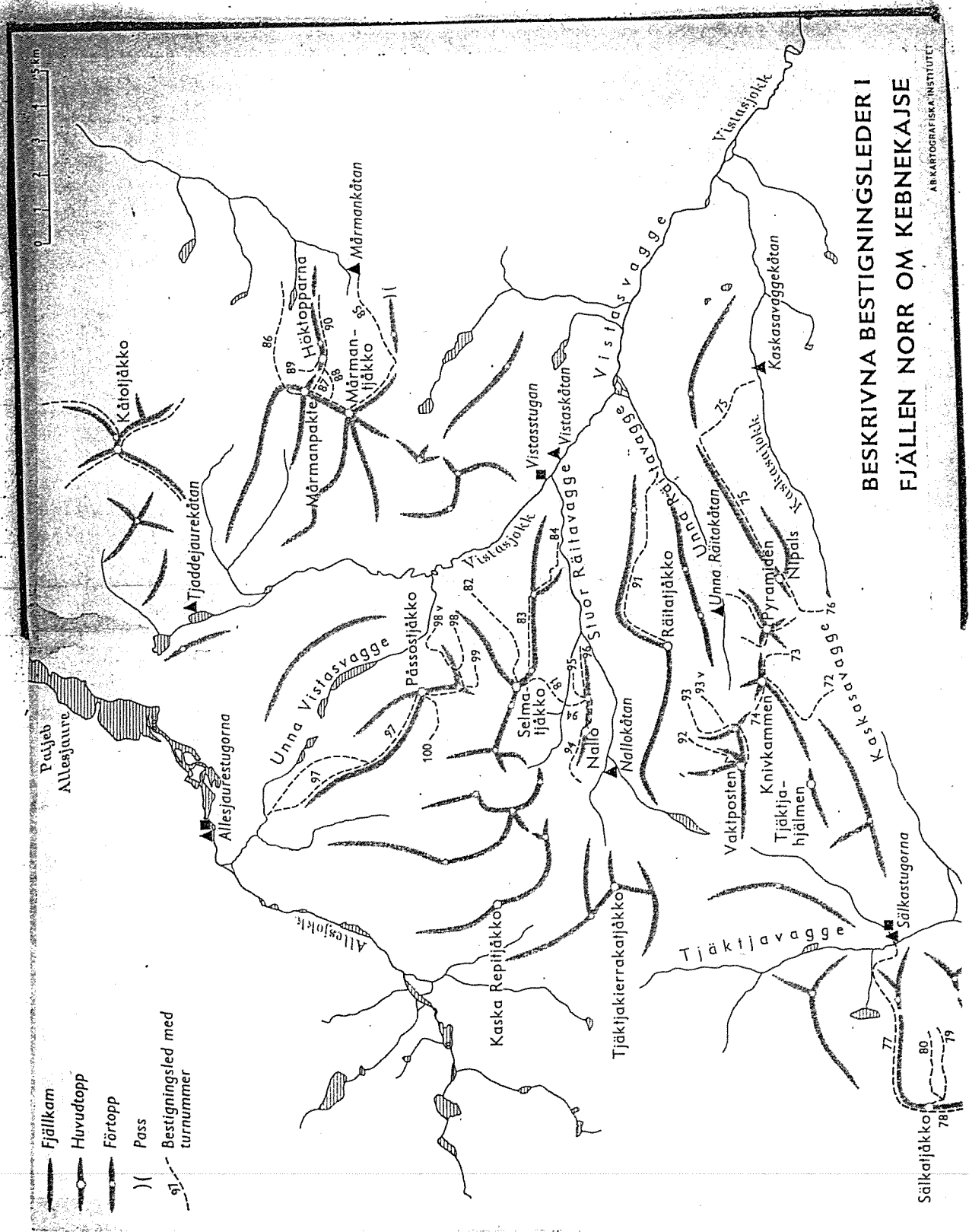
Uppsala i nov 1983

SVENSKA KLÄTTERFÖRBUNDET

**BESKRIVNA BESTIGNINGSLEDER INOM
DET CENTRALA KEBNEKAJSEOMRÅDET**

BESKRIVNA BESTIGNINGSLEDER I
FJÄLLEN NORR OM KEBNEKAJSE

AB KARTOGRAFISKA INSTITUTET

- Fjällkam
- Huvudtopp
- Förtopp
- Pass
- Bestigningsled med turnummer

Sälkfjället 77
80
79

	Sid.		Sid.
IV. BESTIGNINGSLEDER			
Ladlovagge	76	Unna Rätlavagge	143
Fasta anläggningar 78. — Ledbeskrivningar 79.	78	Fasta anläggningar 143. — Ledbeskrivningar 144.	144
Skartäive (led 1—2)	79	Rätatjåkko (led 91)	144
Liddopakte (led 3—6)	80	Vaktposten (led 92—93)	144
Singtjåkko (led 7)	81	Stuor Rätlavagge	145
Tuolpagorni (led 8—16)	83	Fasta anläggningar 146. — Ledbeskrivningar 146.	146
Rieppovare (led 17—18)	88	Nallo (led 94—96)	148
Kebnekajse Sydtopp (led 19—30)	89	Tjåktjakkerrakattjåkko (Tjåktjåttjåkko)	148
Kebnekajse Nordtopp (led 31—39)	99	Kaskarepitjåkko	148
Kebnettjåkko Stortopp (led 40)	106	Unna Vistasvagge	148
Tarfalavagge	107	Fasta anläggningar 148. — Ledbeskrivningar 149.	149
Fasta anläggningar 107. — Ledbeskrivningar 109.	109	Påssostjåkko (led 97—100)	151
Kebnepakte (led 41—45)	111	ORTNAMNREGISTER	154
Kaskasapakte (led 46—54)	118	PERSONREGISTER	154
Kaskasattjåkko (led 55—58)	121	SAKREGISTER	154
Tarfaltjåkko (led 59)	122		
Södra Klippberget (led 60—61)	123		
Norra Klippberget (led 62—64)	123		
Glaciärvandring över Kebnekajse fyra Östra glaciärer (led 65)	123		
Kebnevagge och Kuopervagge	125		
Fasta anläggningar 125. — Ledbeskrivningar 125.	125		
Drakryggen (led 66—67)	126		
Kuopertjåkko (led 68—71)	128		
Kaskasavagge	129		
Fasta anläggningar 129. — Ledbeskrivningar 129.	129		
Tjåktjåhjälmén	129		
Knivkammen (led 72—74)	131		
Pyramiden	131		
Nipals (led 75—76)	131		
Tjåktjavagge—Alesvagge	132		
Fasta anläggningar 132. — Ledbeskrivningar 132.	132		
Sålkattjåkko (led 77—80)	135		
Vistasvagge	136		
Fasta anläggningar 135. — Ledbeskrivningar 136.	138		
Selmatjåkko (led 81—84)	138		
Mårmantjåkko (led 85)	139		
Mårmanpakte (led 86—87)	140		
Stora Höktoppen (led 88—90)	143		
Kåtojtjåkko	143		

IV. BESTIGNINGSLEDER

Beskrivningarna av samtliga hittills (1951) kända bestigningsleder till en fjälltopp är — oberoende av lämpligaste utgångspunkter — sammanförda och uppställda i följd efter den dalgång, från vilken normalbestigningen utgår från en fast anläggning.

Bestigningslederna är numrerade i genomgående nummer-följd hela turbocken igenom. Vägledning i registret och genom skisserna på pärmens innersidor.

Namn och datum, direkt följande på fjälltoppens namn, anger första bestigningen (s = sommartid, v = vintertid).

Namn (i bokstavsordning) och datum efter ledbeteckningen anger vem som första gången bestigit fjället efter denna led.

Svårighetsgraden inom parentes efter ledens beteckning och ev. tidsuppgift är angivna för gynnsamma väderleksförhållanden och ett normalt bestigningstempo, raster ej inberäknade.

Uttrycken hö (= höger) och vä (= vänster) avser riktning, sedd från bestigarens med ansiktet vänt mot berget.

R = röse.

Förkortningar använda vid hänvisning till åtkomlig literatur:

KI = Kebnekajse Intrycksbok; 1:65 = del I, sida 65 ff.; originalet finns på Kebnekajse fjällstation, avskrift på STF:s byrå i Stockholm.

STF = STF:s årsskrift; 1942:65 = årgång 1942, sida 65 ff.

TF = »Till fjälls», Sv. Fjällklubbens årsbok.

PS = »På skidor», Skid- och Friluftsförbundets årsbok.

Svårighetsgrader* är:

(0) Bestigning utan klättring (typex: Leden över Rieppovare (Björlings led) till Kebnekajse S-topp).

(1) Bestigning med kortare inslag av mycket lätt klättring (typex: Den s. k. Ö leden till Kebnekajse S-topp).

(2) Lätt klättring med kortare partier, där säkring med lima tillämpas (typex: Tuolpagorni, N kittelkammen).

* Denna svårighetskala anknäuter till den internationellt brukliga »sexgradiga svårighetskalan» (lit: TF, 1948:88), men är här något förenklad. Dess uppgift är att ange vilka svårigheter som förekommer på de olika lederna, vilket är av vikt att veta vid planerandet av en bestigning.

KEBNEKAJSE

(2108) Siffror inom parentes anger barometervägd höjdpunkt (Ur STF: atlas 1952)

- (3) Medelsvår klättring under säkring, där en någorlunda kunnig bergbestigare kan gå som förste man (typex: Tuolpagorni, S kittelkammen).
- (4) Svår klättring. Eultsäkring krävs på vissa ställen. Ledaren i replaget måste vara en mycket skicklig alpinist (typex: Tuolpagorni, Silhuettleden).
- (5) Mycket svår klättring, med inslag av bultklättring. Alla deltagare i replaget måste vara förstklassiga bergbestigare (typex: Tuolpagorni, SO vägen).
- (6) Extremt svår klättring, i huvudsak baserad på bultklättring.

Huvuddalgångarna är:

1. Ladtjovagge med fjällen Skartåive, Liddopakte, Singitjåtko, Tuolpagorni, Rieppovare, Kebnekajse S- och N-topp, Kebnetjåtko.
2. Tartalavagge med fjällen Kebnepakte, Kaskasapakte, Kaskasatjåtko, Tarfatjåtko, S och N Klippberget.
3. Kebnevagge och Kuopervagge med fjällen Drakryggen, Kuopertjåtko.
4. Kaskasavagge med fjällen Tjåktjahjälmen, Knivkammen, Pyramiden, Nipals, Palkasta.
5. Tjåktjovagge med fjället Sålkatjåtko.
6. Vistasvagge med fjällen Selmatjåtko, Mårmantjåtko, Mårmanpakte, Stora och Lilla Höktoppen, Kåtotjåtko.
7. Unna Råltavagge med fjällen Råltjåtko, Vaktposten.
8. Stuur Råltavagge med fjällen Nallo, Tjåktjåkterrakattjåtko, Kaskaroptjåtko.
9. Unna Vistasvagge med fjället Pässostjåtko.

1. LADTJOVAGGE

har en nästan rakt ÖV-lig sträckning och upptar en längd av ca 3 mil räknat från Tjåktjovagge till Paittasjärvi. Yppig vegetation — björkskogen uppbör först några kilometer V om Kebnekajse fjällstation. I dess översta del, där Ladtjovagge delar sig i två dalstråk, Steltavagge och Singtjovagge, är naturen kargare. Ladtjovagge är under gynnsam väderlek tämligen lätt att vada på åtskilliga punkter ovan Tarfatjåtkos utflöde.

Fasta anläggningar

Ö Ladtjovaggeledan, STF:s turistkåta, 515 m ö h i björkskog vid nedre båtlinningen vid Ladtjovagges Ö ända, på leden Nikkaluokta—Kebnekajse. Spis, STF håller ej ved; bränst: björk. Avstånd: Kebnekajse fjällstation ca 20 km V, Nikkaluokta ca 7

km Ö (se tur 1). — V Ladtjovaggeledan (Bogdanovskåtan), STF:s turistkåta, 516 m ö h i björkskog vid övre båtlinningen i Ladtjovagge på leden Nikkaluokta—Kebnekajse, 700 m NV om Ladtjovagge. Spis, STF håller ej ved; bränst: björk. Avstånd: Kebnekajse fjällstation ca 9 km V, Nikkaluokta ca 14 km Ö (se tur 1). Kebnekajse fjällstation, STF:s fjällstation 690 m ö h, uppförd 1907 i trägränsen i Ladtjodalen vid foten av Kebnetjåtko. Påbyggd 1924, tillbyggd 1947—53. Avstånd: Nikkaluokta 23 km Ö, rösad led (dåvar ev. 7 km båtferd under sommarsäsongen), varifrån under sommarsäsongen regelbunden båtförbindelse finns med Holmajärvi ca 37 km Ö. Från Holmajärvi regelbunden bussförbindelse med Kiruna 32 km ÖNO (se tur 1). Postförbindelse 3 ggr i veckan.

Fjällstationen består av Storburet, Lillstugan, Hårbåret samt 5 torvåtor. Sammanlagt över 80 bäddplatser. Huvudbyggnaden, delvis i två våningar, rymmer döggrun, matsal, kök samt två logement med tillsammans 56 bäddar, vidare personalrum samt självhushållsavdelning med kök och matsal samt personalrum. Kall dusch. Lillstugan och Ungdomshårbåret, vardera med 1 rum, rymmer 6 resp. 4 pers., och kätorna rymmer sammanlagt ca 20 pers. Fjällförare.

Säsonger: Öppet sommartid från midsommar till första veckan i september, vintertid från slutet av mars till omkring 1 maj. Platsbeställningar mottagas ej. Tfn saknas, tgm och postadr. Kiruna. Postombud i Kebnekajse. Lämpligaste utgångspunkt för beställningar enl. led 1—4, 7—23.

Kebnekajse toppstuga, STF:s turiststuga, av prismatyp, 1940 m ö h, Sveriges högst belägna byggnad på kalvfjäll, uppförd 1924, ombyggd 1937, på S sidan av Kebnekajse S-topp, 6 bäddplatser. Bränst saknas. Avstånd: Kebnekajse fjällstation ca 10 km SO utmed led 20, ca 8,5 km utmed led 19.

Ledbeskrivningar

Skartåive (Skartatjåtko) ca 1 800 m ö h

(Första bestigaren okänd; första kända vinterbestigning T. Boberg, G. Olander, 12/4 25).

Led 1. NÖ-kammen (0)

(Förstbestigaren okänd)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Från fjällstationen i SSÖ-lig riktning mot Ladtjovagge. Lätt väd. Sedan antingen i samma SSÖ-liga riktning tämligen brant upp mot fjällets NÖ kam, som följer Skartatjåtkos djupa nedskurna kanjon, eller efter vadet i mera Ö-lig riktning fram till Skartatjåtko och utmed nyssnämnda kam NV om Skartatjåtko i hela dess utsträckning upp mot plattan och över dess svagt sluttande slutning till toppen i VSV-lig riktning. Givande utsiktspunkt: N-ut mot hela Kebnekajseledjan, S-ut mot Kaitumfjällen och Akka.

Led 2. Uppför N-väggen till NÖ förtoppen (1—2)

(A. K. Banting, 31/8 35)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Rakt upp från Ö delen av Ladtjokks förgrening till en stor klyfta, ungefär i väggens halva höjd, nedanför den svagt markerade förtoppen synlig rakt S-ut från Kebnekajse fjällstation (lätt). Därifrån snett upp till hö (ca 100 m, lätt) och i en ravin rakt upp till förtoppens plåtå (medelsvårt).

Litt: KI, 2:45

Variant av sista raka delen av leden (3) (G. Lundquist, 9/7 38). Längs en kam mellan två raviner vä om den ovannämnda ravinen. Litt: KI, 2:38

Liddopakte, 1776 m ö h

(Förstabestigarens okänd)

Led 3. Ö-kammen (0)

(Troligtvis förstabestigarens led)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Vandring över ibland besvärlig blockmark från passet mellan Skartåive och Liddopakte i SV-riktning till fjällets huvudkam och toppen.

Till detta pass kan man komma via Skartåive (se led 1), N-ifrån (se led 4), S-ifrån (se led 5).

Led 4. N klyftan till passet mellan Skartåive och Liddopakte (1)

(G., V. och U. Hornborg, G. Löf, 30/7 34)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Från dalkröken i Stellavagge, rakt S om Singitjåkks Ö topp, över små terrasser Ö om bäcken (lätt), sedan brant och lös blockmark upp till klyftan (besvärligt). Därefter utmed bäckfåran på blankslipade, hala bergspallar, som ibland måste kringgås i blockmarken åt hö, upp till passet (lätt). I SV-lig riktning till fjällets huvudkam och toppen.

Litt: KI, 2:17

Led 5. SÖ ravinen till passet mellan Skartåive och Liddopakte (0)

(Troligtvis förstabestigarens led)

Närmaste fasta anläggning: Singistugan.

Från Liddovagges Ö del i NNV-lig riktning utmed bäckravinen i blockmark till passet. I V-lig riktning till huvudkammen och toppen.

Litt: KI, 3:16

Led 6. V-kammen (1—2)

(S. Ditzinger, T. Rydberg, 16/8 35)

Närmaste fasta anläggning: Singistugan.

Insteget vid huvudkamens fot (svackan N om »L» i fjällkartans »Liddojaurer»). Lätt klättring till någon replängd ovan R 1, där kammen reser sig tämligen brant. Detta parti (20 m, medelsvårt) kan klättras i tre varianter: a) rakt upp på själva kammen. Knappa, lavbevuxna, men fasta grepp. Obs! I vått väder är laven såphal; b) några m hö om själva kammen; c) i en klyfta ca 10 m hö om kammen. (Lös sten! Stenslagsfara!) — Vid alt b och c återklättring till kammen åt vä efter ca 20 m. Därefter lätt upp till fjällets horisontala kam. Vandring utefter denna Ö-ut till toppen. Ovanligt grann utsikt åt alla håll.

Litt: KI, 2:156; 3:16, 65

Singitjåkko, 1600 m ö h

(T. Boberg, J. Jönsson, 15/9 24)

Fjället är lätt att bestiga (blockmark) över S-slutningen från den lilla sjön (767) i Stellavagge (förstabestigarens led), över N-slutningen från Ö sjöns V ände i Singivagge, över V-slutningen från Tjaktjavagge (p 747).

Led 7. Ö-väggen (3—4)

(S-Brandef, B. Bärnsten, 22/8 47)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Insteget vä om den lilla bäcken i Ö väggens N del (»Singitjåkko»). Med undantag av några svåra flata hållar lätt klättring rakt upp till väggens brantare zon (lätt synlig nedifrån). R 1. Därifrån rakt upp, ganska fast berg, goda grepp, exponerat (medelsvårt). R 2. Här tvingar ett mossbeklätt överhäng (bergart silur) till travers åt hö, ytterst små och glesa grepp, mycket exponerat (»nyckelställes», svårt). Sedan lätt klättring upp till den slutliga kammen, ca 1400 m ö h. R 3. I fortsättningen lätt till medelsvårt klättring, ett par exponerade hammare (svårt). På andra hamnaren R 4. Här efter bergarten amfibolit. Mycket fastare grepp. God klättring upp till ett klipptorn, väl synligt från Kebnekajse toppstuga. R 5. För att kringgå den 15—20 m djupa och 3—4 m breda klyfta, som begränsar tornet åt V stiger man ner åt S vid sidan om goda grepp. Sista replängden upp till toppplåtan består av sista hållar med ytterst få grepp (svårt). Vid toppplåtan R 6. 5 tim.

Litt: KI, 3:46, 68

H- Ulla Mark-
hem

Tuolpagorni, 1 690 m ö h

(E. Groth, H. Henriksson, Satahelki, K. Tirén, 2/8 1904)
Fjällets övre del är nedskuren av en numera obetydlig glaciär, som utbildat en nischbildning, en s k kittel.

Led 8. Vandringsleden från N och NV (0)

(Förstabsvägarnas led)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Till passet mellan Tuolpagorni och Rieppovare utmed leden till Kebnekajse S-topp (se led 20). Därifrån i SO-lig riktning över blockmark mot toppen. Ca 4 timmar.

Led 9. Ö kammen till kitteln (1—2)

(S. Ditzinger, 18/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Till insteget bäst från vadstället över Kittelbäcken i V-lig riktning, ganska brant stenbruten gråsmark. Därefter till ett snöfält, som sträcker sig upp mot klyftan N om Ö-kammen. — Därifrån en variant: Rakt upp över snöfältet och klyftan till kitteln. Ingen klättring. (G. Hensel, G. Lagus 1/8 31. Litt: KI, 1: 235 — Från snöfältets vä kant upp över en rasbrant till vä (försiktighet med labilt liggande block!) till en liten plåtå på kammen, vars S vägg utgöres av fjällets ytterst branta SO fasad. — Instegets kan också nämda SO fasads Ö kant. Klättringen blir då längre. — Lätt klättring till kittelkanten. Bäst att hela tiden hålla sig till kamhöjden, där stenen är minst söndervittrad.

Led 10. N kittelkammen (2)

(S. Ditzinger, 18/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Från utsteget i Ö-kammen eller klyftan (se led 9) i N-lig riktning fram till första branten på kittelns N begränsningskam. Bäst att hela tiden följa själva kammen, där stenen är minst söndervittrad. Dock även där risk för stenslag. God klättring, på några ställen exponerat (lätt). Till plåtå-kanten ca 300 m NO om toppen.

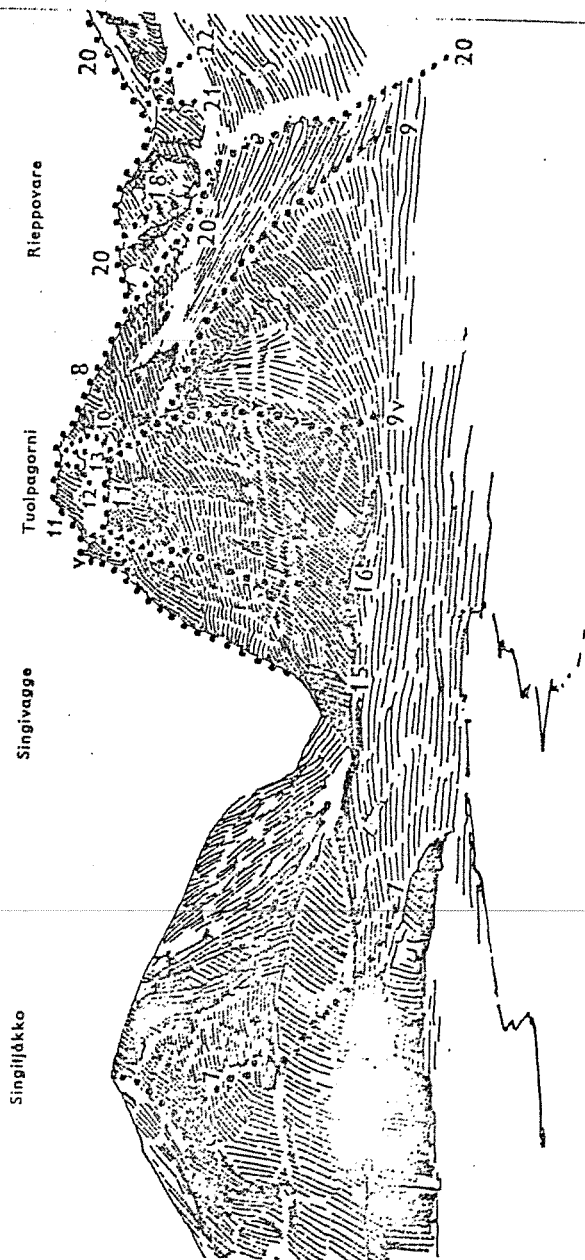
Litt: KI, 2: 72

Led 11. S kittelkammen (2—3)

(G. Lundquist, 10/7 30)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Från utsteget i Ö kammen eller klyftan (se led 9) vandring utmed kittelns S begränsningskam fram till det branta kamparti, som leder till toppen fr S. Insteg. Först upp i en skreva på kammens insida till en mossbeklädd avsats (10 m, lätt), sedan rakt upp utefter själva kammen (10 m, lätt).

Därefter i skrevor vä om kammen, ej synliga nerifrån, något exponerat (10 m medelsvårt). Tillbaka till kammen och rätt upp i kamfronten till en 3—4 m lång mossbeklädd hylla (ca 20 m, lätt). Den branta klippfronten ovanför hyllan kringgås på vä sida upp för en något över manshög vinkel i klippan. Knappa men fasta grepp. Tämningen exponerat. Slutligen en kraftig armhävning upp på ett klipputsprång (ca 20 m, medelsvårt). Därefter lätt till toppen.

Litt: KI, 2:97, 114, 174, 203

Led 12. Kammen från kitteln (1)

(E. Rossipal med klätterkurs, 5/8 42)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Till insteget från utsteget i O kammen eller klyftan (se led 9) a) rakt upp över kittelns snöfält, allt brantare, överst ibl is; eller b) vandring på S kittelkammen till dess branta resning. Därifrån travers till hö över snöfältet eller på stenarna vid dess övre kant.

Insteget kan vara besvärligt. Klipporna ofta isöverdragna. Rakt upp anlingen i ravinens snö eller i dess vä (S) begränsningsvägg. I början knappa grepp, högre upp lättare. Ca en replängd från toppkanten smalar kaminen och tillåter kaminklättring. Högst upp håll till hö.

KI, 2:193; 3:2, 14

Led 13. N klyftan från kitteln (1)

(G. Hensel, E. Langus, 1/8 31)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Över kittelns snöfält (se led 12) till den nedtill snöfyllda klyfta, som leder upp till N kittelkammens slut. Uppför i snörännans mitt. Ibl isigt i dess nedre del. Från övre ändan av snörännan i samma riktning upp genom den stenfyllda ravin, som leder upp till N kittelkammen, ett tiotal m fr dess utsteg på toppsluttningen. — Snabb nedstigningsled till kittelns snöfält. Vid rutschning obs! ofta isigt nedtill.

Led 14. Över SV sluttningen från Singivagge (1)

G., V. och U. Hornborg, 3/8 35)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekajse fjällstation, Kebnekåtan.

Från utloppet av Singivagges Ö sjö rakt upp mot passet mellan Rieppovare och Tuolpagorni, till hö om den lilla bäcken. Först klippavsatser, sedan vegetationsmark och ur, allt brantare mot en bred rygg, i vilken högre upp utbildas en ravin, som så småningom antar karaktären av en brant, rund kamin med mycket dåliga fästen. Därefter något mindre lutning. Lätt upp till passhöjden mellan Tuolpagorni och Rieppovare och över blockmark till toppen.

Litt: KI, 2:33

Led 15. Silhuetfleden (4—5)

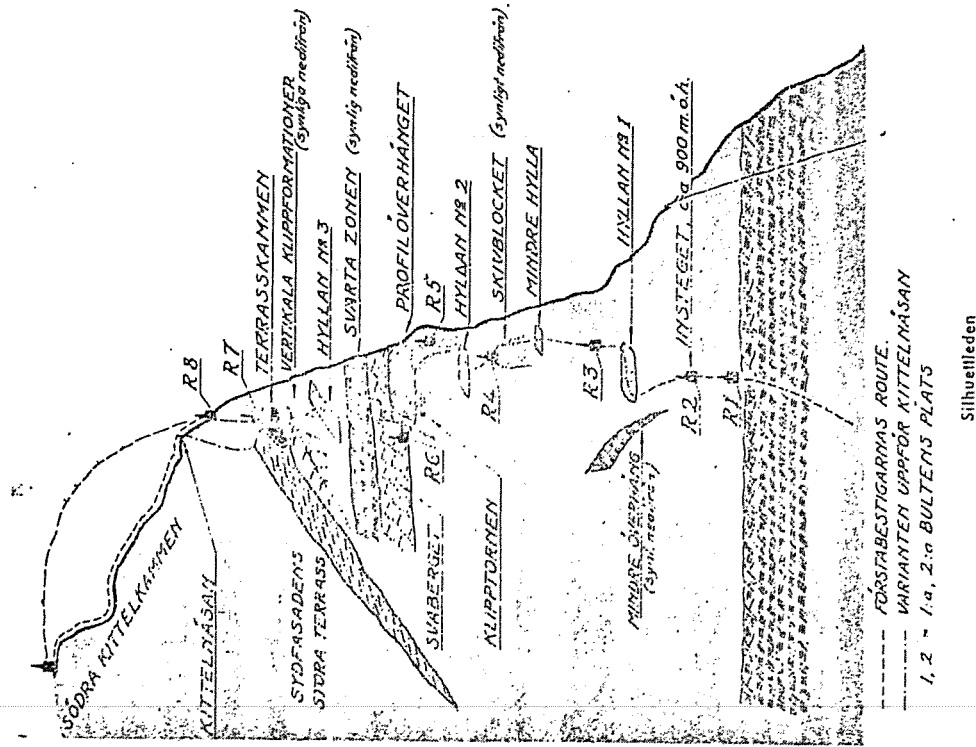
(E. Rossipal, G. Santesson, 27/8 36; variant över »kittelnsän»: S. Brander, 24/8 49)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Leden följer i huvudsak den omärkligt rundade övergången mellan fjällets S och SO fasad, alltså upp för en vägg, som fr fjällstationen framträder som en kamsilhuet. På ca 250 m höjd från insteget i »profilen» på övre kanten av stenursbältet nedan för vägen syns ett stort skivblock, väl karakteriserat genom en stor ljusgul fläck vid basen. Omkr 150 m högre ett större överhäng, alljämt i profillinjen. (Längre V-ut flera väldiga överhäng, som ligger vid sidan om leden.) Ovanför framträder ett mörkt, utåtbuktande bälte beväxat med svart lav, här kallat »svarta zonen». Passagen genom denna utgör nyckelstället, där alla nedanför befintliga varianter hittills (1952) måst mötas. Detta ställe är mitt ovanför överhänget, vilket originalleden kringgår till vä, en variant (1949) till hö. Sedan rakt upp till överdelen av den stora terrass, som drar sig snett uppåt genom fjällets S fasad, och utmed terrasskammen, tills den övergår i det sista branta väggpartiet nedanför kittelkammen. Den senare men mera logiska varianten b följer här kittelnsans profil och fullföljer »silhuetten», medan huvudleden avviker något O-ut och leder upp till kittelkammen ca 20 m hö om kittelnsän.

Från insteget, R 1, vid stenurens övre kant — ett kort stycke V om profilkanten — rakt upp (ca 50 m, lätt). R 2. I riktning mot skivblocket på mindre lister och över en bredare hylla (ca 50 m, lätt). R 3. Samma riktning, tämligen branta skrevor, knappa tag, något exponerat till en markerad hylla (60 m, medelsvårt) och vidare, tämligen exponerat, till en god förankringsplats 5 m nedanför skivblockets nedre kant (ca 20 m, medelsvårt i överkant). Upp till skivblockets överdel, R 4, goda handtag, nästan inga fötfaften, starkt exponerat (25 m, medelsvårt). Det följande mindre brant, knappa men pålitliga fästen. Vid ett mindre överhäng till vä upp till en ca 25 m lång klipphylla (ca 40 m, knappt medelsvårt). Rakt upp i profilen (fjällstationen framträder just där, om man följer hyllan O-ut). Först något exponerat (20 m medelsvårt), sedan över en mindre brant sluttning (20 m, mycket lätt). R 5, exakt i profilen. God klättring upp till profilens stora överhäng. Åter brantare (ca 40 m, lätt). Travers åt vä nedanför överhänget, förbi och innanför två mindre klippor runt klippkanten. Bortom denna en travers, ca 3 m, via en iögonenfallande ca decimeterbred fast list. Starkt exponerat, säkra fötfaften men endast stöd för händerna. Fram till en skreva och i denna uppåt något åt vä, exponerat, till en liten men väl utbildad avsats (ca 30 m, medelsvårt). God förankring, god rastplats. R 6 (möjligtvis nedrasat). 6 m hö därom en säkringsbult inslagen i vägen. (Undersök hållfastheten före användandet!) Över svabergr (= hållar) snett upp åt hö till en horisontell list omedelbart

TUOLPAGORNIS TOPP c. 1700 m. ö.k.

under svarta zonen. Mycket små, mycket glesa fingertopps-
tag. Ytterst exponerat (ca 15 m, svårt). Vid svarta zonen
nedre kant åter en säkringsbult inslagen, pekande nedåt,
med inknuten vit trasa (1951). Tämigen utsatt horisontell
travers åt hö utmed listan nedanför svarta zonen fram till
en grund, nedtill nästan vertikal ränna genom det lavbe-
klädda bältet (10–12 m, lätt).

Här krävs bultsäkring. (Tidigare bultar utslagna.) I rännan
(= nyckelstället) rakt upp, exponerat, över en något utträng-
ande bulning, sedan snett upp åt vä på små grusfyllda lister
till en stor, utåt lutande, stenbeströdd hylla (20 m, drygt
medelsvårt). Dåliga förankringsmöjligheter. Från hyllans Ö
del snett upp till vä i en skreva med vinkelställda sidor,
— obs! att flera liknande skrevor, V och Ö om den rätta,
spärras upp till av överhäng — goda grepp (20 m, medelsvårt)
upp till Stora Terrassen. Utmed dess Ö begränsningskam
snett upp åt hö (ca 150 m, mycket lätt). På denna kam, exakt
i profilen, R 7 (stort). Vid terrasskammens slut, ett gott
stycke nedanför kittelnäsan, delar sig leden.

Huvudleden: Rätt upp i stora sprickor mellan isårsprängda
klipparter. Något exponerat (10 m, lätt). En kort travers åt
vä och åter rätt upp. Knappta grepp, starkt exponerat (10 m,
medelsvårt). Snett upp åt hö i terrasskammens riktning (täm-
ligen lätt), slutligen över blockras i samma riktning till kit-
telkammen, ca 20 m Ö om kittelnäsan (mycket lätt).

Litt: KI, 2: 110, 149, 158, 163, 196; TF, 1939: 88; 1940: 95

Variant b: Travers ca 100 m åt vä i ett ca 40 m brett band
av skiffer. Rakt uppför kittelnäsan i profilen genom detta
band (40 m, lätt). Upp till ett utskjutande klippblock, synligt
fr terrassen och fr fjällstationen. Stenarten amfibolit. Fastare
grepp. God klättring (ca 30 m, medelsvårt). R 1. Traverser åt
hö ca 6 m till ett något utskjutande skivblock och uppför
detta. Mycket exponerat. Ytterst glesa men fasta grepp (30
m, svårt). Traverser åt vä, starkt exponerat, på ytterst smal
men fast list till en halv meter bred hylla ej synlig fr listens
början (8–10 m, svårt). R 2. Utefter en i början bred spricka
snett upp åt vä. Söndervittrad sten, exponerat (lycks vara
enda möjligheten, 10 m, mycket svårt). Sedan rakt upp, i
huvudsak i profilen. Lös bergart, mycket exponerat (ca 5 m,
mycket svårt). Utsteget ca 1 m V om kittelnäsans topp.

Litt: KI, 3: 97; TF, 1950: 69

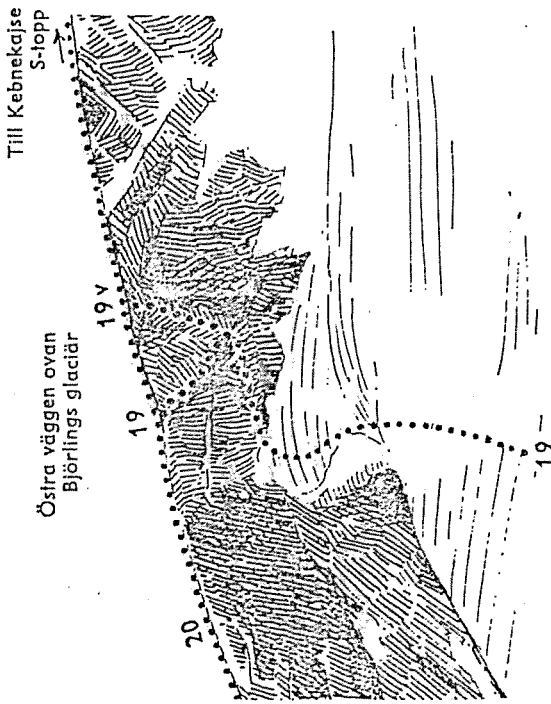
Utmed S kittelkammen till toppen (se led 11). 6–7 tim.

Led 16. SÖ-väggen (5–6)

(M. Rebitsch, S. Brander, 10/8 49)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Leden går tämigen rakt upp till något hö om högsta punkten
på kittelnäsan. I vä nedersta delen av väggen ovanför ursluft-

ningen finns två mörka klipp-pelare. Den vä möjligger i början uppklätringen. Från dess översta del för leden snett upp åt hö till ett tvärs över väggen löpande band. 30 m vä därom rakt upp till kammen hö om kittelhäsan.

Insteget något vä om den vä (S) mörka pelaren. Över brant klippa (35 m) in i en flatare svacka. Håll sedan åt hö (medelsvårt) över klippa med goda grepp till översta delen av pelaren. R 1. Här börjar den överhängande zonen med de största svårigheterna (ytterst svårt). Över taktogelskiktad bukig klippa ca 70 m (bultklättring), därifrån knappt hö om det stora överhänget, exponerat, över svart klippa med goda grepp till ett markant band. God rastplats. R 2. På bandet ca 30 m till vä tills klippan ovanför blir något mindre brant. R 3. Genom en ränna och brun klippa med goda grepp (medelsvårt) oavbrutet rakt upp. Nedanför kamklippan, vä om de rödbruna överhängen över ett brant löst vägparti till utsteget på S kittelkammen hö om och nedanför kittelhäsans topp. 6 1/2 tim.

Klippovare (Rullevare), ca 1700 m ö h

(J. A. Björling, A. O. Kullman, 9/7 1889)

Led 17. Vandringsleden (0)

ingår i leden till Kebnekajse S-topp, se led 20.

Led 18. Snörännan i Ö-väggen (2)

(Nedstigning: C. Forslund, H. Stendahl, C. Westholm, 14/8 42)
Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Till insteget över rasbranten från Kitteldalens botten (se led 20). Leden går hela tiden i mitten av snörännan. Dess höjd är ca 500 m, dess lutning i nedre delen 34 grader, i översta delen 48 grader. Vid fast snö ca 4 tim.

Litt: KI, 2:176

Kebnekajse S-topp, 2117 m ö h (år 1950)

(Charles Rabot från Paris, P. Abrahamsson, H. Monsen, 22/8 1883
v: H. N. Pahlm, 29/3 08)

Sveriges högsta punkt. Dess översta del är en toppglaciär och därmed underkastad rådande glaciologiska förhållanden. Det är därför ej möjligt att ange någon bestämd höjdsifra för toppen. Man kan endast fastslå att det inte finns någon högre i Sverige. (Historik se s 13, 62.)

Bestigningen efter de mest brukliga lederna (se led 19 och 20) vållar inga svårigheter. Dock bör turister utan fjällvana helst anlita föraren på fjällstationen.

Led 19. Ö leden (1)

(N klyftan: R. Berg, N. Flygare, G. Rutbäck, 7/8 01; Nuv. leden via S klyftan undersökt ur turistsynpunkt: T. H. Gudjohnsen med sällskap, 1/8 20)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Denna led är numera den vanligaste bestigningsleden för fjällturisten under fjällförarens ledning. Vandringsleden går i NV-lig riktning till Jökelbäcken, uppför dennas dalgång i det närmaste N-ut till Kebnetjåkkogiaciären, följer dennas S kant i NV-lig riktning, svänger av rakt V-ut över Björlings glaciär och över dess brantare V del fram till det lätta klätterstället uppför Kebnekajses Ö vägg. På fjällets plattå V-ut till toppstugan och därifrån i NNO-lig riktning till toppen. (Se även karta s 77.)

Leden är i sin helhet utomordentligt gen och inte svår, men ogynnsamma väderleksförhållanden — ss snörik kall försommar eller tidig vinternedbörd — kan dock göra den svårare. Under alla förhållanden möter fjällvandrar en terräng av annan art och branthet än vad man i allmänhet är van vid i de svenska fjällen under uppstigning till en fjälltopp.

Från fjällstationen följer man den rösade leden V-ut på väl upptrampad stig som sakta stiger mot Kebnetjåkkos översta brantare sluttningar.

Innan man kommer fram till Jökelbäcken, som kommer från Kebnetjåkkogiaciären, vilken skymtar högt upp i NNV, delar sig stigen (vägvisartavla). I V-lig riktning fortsätter stigen rakt fram mot Kitteldalen (se led 20). Till Ö leden

tar man här av i N-lig riktning och börjar stigningen upp mot det lätta vadstället över Jökelbäcken på ca 1000 m höjd. En tämligen brant, för övrigt ej besvärlig stigning tar nu vid på mestadels upptrampad stig upp mot Kebnetjäcko-glaciären (från fjällstationen 1—1½ tim).

Över några moränryggar når man Björlings glaciär, över vilken man i V-lig riktning med lätthet (jämförelsevis få sprickor) kommer fram till Ö väggen (från fjällstationen 3¼—4 tim). Bäst att hålla sig ganska nära Jökelkantens stup mot S ned till Kittedalen.

Insteget i den branta klippväggen sker på det ställe, där ett firnfält från glaciären sträcker sig upp mot en »hylla» i bergväggen. (Rödmålat märke i vit ring på klippan.) Vid övergången till klippan, där ogynnsamma snö- eller isförhållanden kunna välla visst besvär, är stor försiktighet av nöden. På grund av glaciärens avsmältning kommer man numera oftast inte ända upp på »hyllan» utan måste klättra ett stycke för att nå den. Mycket löst. Till hö utmed den omkr 200 m långa, nästan horisontella hyllan som sluttar utåt. Mitt på den kräves uppmärksamhet vid ett utträngande klipputsprång. Hyllan leder fram till en bredbottnad, stenfylld klyfta, som stiger tämligen brant mot V. Från dess övre del utgår två divergerande branta klyftor. Leden går genom den S klyftan. — Den N klyftan är mera sällan använd. Den är visserligen mindre brant men full av lösa stenar och även något högre än den S. Ingen ledmarkering här.

Litt: KI, 1:101

Upp till vä genom S klyftan, omkr 50° lutning, till plåtå-slutningen. Mycket lätt klättring på breda hyllor. Vid flera ställen tillgripes stöd- eller hävtåg med händerna. Stor uppmärksamhet påkallad för att icke lösgöra några stenar! Flera turister i sällskap böra hålla tätt ihop. Rödmålad märken.

Omkr 20 min vandring på rösad led i V-lig riktning över blockmark till toppstugan, 1940 m ö h, den högst belägna byggnaden i Sverige. (Från insteget i Ö ledens hylla omkr 1 tim 20 min.)

Från toppstugan i N-lig riktning först på rösad led över blockmark och rutmark och slutligen över den isartade högsta drivan. Denna snömassa är otvivelaktigt en glaciär och därmed underkastad variationer från år till år och årstid till årstid. Ibland är den som en vanlig snödriva, och man trampar lätt ut steg vid uppstigningen. Ibland är den ren is, som tvingar en att använda stegjärn. Vissa somrar kan där i o m lura en eller flera förrådiska sprickor, korsande den vanliga bestigningsleden. Stor försiktighet är därför alltid påkallad på denna sista passage upp till Kebnekajse S-topp, ca 2117 m ö h (från toppstugan omkr ½ tim).

Själva toppen består av den översta, tämligen smala kammen på den glaciär som täcker hela klippsetsen. Denna snö-kam varierar i form alltefter årstid, förhållskande vindar och årets nederbörds mängd. Toppens beskaffenhet tvingar ofta besigaren att röra sig häruppe med största försiktighet. Vidsträckt utsikt åt alla håll. Den lär omfatta »ca 1/11 av hela Sverige».

Av de närmast liggande fjällen syns i V Sälka med sin blåskimrande glaciär och i N hela raden av toppar kring Kaskasavagge och Stuur Råitavagge och bortom dem fjällen kring Torneträsk. Långt i NV syns det norska, spetsiga Storseinsfjell.

I S synes en oändlighet av fjälltoppar, och hedersplatsen intages av de långt i fjärran blånande massiven Akka-Sarek-tjäcko i SV på 6—7 mils avstånd.

At Ö går blicken över den grönskande Ladtjodalen och Kalixälvens blånkande sjösystem bort mot Kalixfors och Kiruna. I SÖ syns det 13 mil avlägsna Dundret vid Gällivare. Nedstigningen försäkras ibi obehag för somliga personer, som mycket väl tålt uppstigningen. Sådana, liksom de som lida av sjuklig svindel, bör ej ansluta sig till ett sällskap som väljer denna bestigningsled. Från toppstugan kan de visserligen följa leden över Rieppovare, som beskrivs här-nedan, men får då göra det på egen risk utan ledning. Förelärd är icke skyldig att ta hand om dem som vägrar att följa med ner samma väg de kommit upp. Efter 2¼—3 timmar är man åter nere i Kebnekajse fjällstation.

Litt: STF 1904: 375; 1907: 279; 1920: 28; 1922: 361; 1923: 315

Led 20. Leden över Rieppovare (Björlings led) (0)

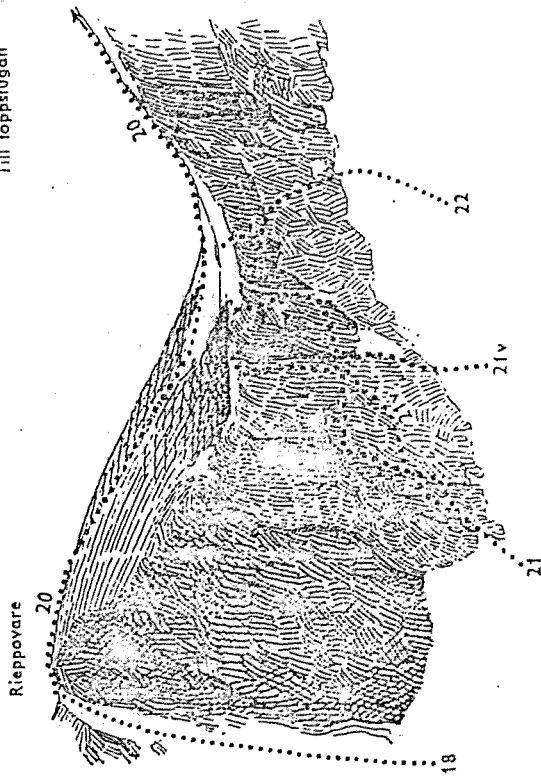
(J. A. Björling, A. O. Hultman, 9/7 1889)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Längre och mera ansträngande än föregående tur. Leden är dock en ren vändringsled utan några som helst klätterställen. Men den går på sina ställen över obehaglig och tröttnande blockmark, som med sina väldiga skarpkantade labila stenblock kan vara »farligare» för en uttröttad turist än något ställe på Ö leden.

Vandringen går i först V-lig, sedermera NV-lig riktning till Kittedalen. Därifrån V-ut till passet mellan Tuolpagorni och Rieppovare, där tar av N-ut rakt över Rieppovares topp och ner igen i NV-lig riktning till sänkan N därom. Därifrån uppåt igen över Kebnekajseslutningen i NO-lig riktning till toppstugan och vidare till toppen.

Från fjällstationen till Jökelbäcken se led 19. Vidare på den lätta stigen fram till den strida glaciärbäck som kommer från Kitteldalglaciären genom den trånga dalgången mellan Tuolpagorni och Kebnetjäcko. Här upphör ledens röbning (1—1½ tim fr stationen). Nu i NV-lig riktning uppåt i Kitted-

Till toppslugan

Rieppovare 20

Baumanns vägg från Kitteldalglaciären

dalens. Detta sker bäst på den branta slutningen på V sidan om bäcken. I nedre delen av dalen kvarligger till ganska långt in på sommaren snöbryggor över bäcken, som dels kunna bespara vandraren ett annars rätt besvärligt vad och dels trots sin branthet bjuda — åtminstone en halvtimme — en bekväm uppgångsterräng. Försiktighet bör iakttagas vid snöbryggornas svaga kanter. Om snödrivorna är bortsmälta, tar man sig, liksom högre upp i dalen, fram över blockmark och grusmark och måste därvid passera flera bäcker, som rin- ner i riktning ned mot den stora jökelbäcken. Efter ca 2 1/2 tim är man uppe i Kitteldalen, i ödlig och karg omgivning. Till hö reser sig som en tippög av ofantliga dimensioner en ras- och moränbrant mot Björlingsglaciär, vilken över kan- ten sträcker ned en sönderklyftad tunga. Denna tunga drar sig dock för varje år mer och mer tillbaka. I slutningen rätt fram i NV hänger en sköldformig glaciär, Kitteldalglaciären. Något till vä om denna, från sänkan mellan Kebnekajse och Rieppovare, störtar en bäck ned, hängande likt ett silver- band i klippväggen (se led 21). S om bäcken reser sig Rieppo- vares mot Kitteldalen delvis lodrätt stupande, imponerande vägg, genomdragen av en smal snö- och isräna, som leder nästan ända upp till toppen (se led 18). Ett par lätt vadade jökelbäcker genomströmmar med otaliga förar Kitteldalen. Från Kitteldalen snett uppför Tuolpagornis slutning till ett stort snöfält, som med rätt stark stigning erbjuder en upp- gångsled till passet mellan Tuolpagorni och Rieppovare, ca 1400 m ö h. Det verkar icke så litet överraskande att se det stolta Tuolpagorni från denna sida te sig som en intresse- lös slutning av blockmark. (Se led 8.)

På passet går man delvis på bekvämt framkomlig rutmark, så långt att man får en högst fängslande utsikt ned i den djupa och vilda dalgången, Singivagge, som i S begränsas av Singiljåkkes branta vägg. I djupet ligger ett par lång- sträckta sjöar (ej utsatta på fjällkartan).

N-ut upp på fjället Rieppovare, som man måste gå över, innan den egentliga bestigningen av högsta toppen kan börja. Hela berget är täckt av lösa, på varandra uppstaplade sten- block av varierande storlek. Rieppovare är därför beryktat för sin besvärlighet. S sidan av Rieppovare bestiger man på mindre än en timme. Från toppen, ca 1740 m ö h, störtad utsikt åt alla håll. Särskilt fängslande är den vidsträckt ut- sikten mot S samt anblicken av Björlingsglaciär. N sidan av Rieppovare, som man nu måste utför, är om möjligt obehag- ligare än den S. Det är en besvärlig vandring över väldiga, skarpkantade stenblock, över vilka man måste röra sig med största försiktighet. Under snörik somrar kan man ha turen att finna en del snöfält, på vilka man på några minuter kan rutscha nedför åsen — se upp för uppstickande stenar! Om

inga snöfält finns, använder man omkr 30 min för denna nedstigning till stenröset i sänkan, ca 1550 m ö h, mellan Rieppovare och Kebnekajses högsta topp. Omkr. 2 1/2 tim från Kitteldalen. Man är omgiven av ett ytterst ödligt stenhav. I NÖ-lig-riktning uppför den helt och hållet stentäckta slut- ningen. Den är värken särskilt brant eller besvärlig, och efter omringning en timme ser man Kebnekajsetoppens svagt välvda isdriva resa sig över den enformiga stenplattan. Efter ytter- ligare en halvtimme är man framme vid Kebnekajse topp- stuga, 1940 m ö h.

Den återstående delen av leden till toppen se led 19.

Litt: STF 1930: 72; 1907: 291; 1909: 238; 1943: 364; H. N. Fallin, »Kebnekajse», s 13

Led 21. Baumanns led (3)

(J. A. Baumann, 8/8 20)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Leden går från glaciären i Kitteldalen halvvägs upp i klyftan vä om vattenfallet, som kommer från sänkan N om Rieppovare. Därefter travers över till bäcken åt hö, ett stycke uppför denna och slutligen på den tydligt synliga hyllan travers tillbaka åt vä tills man når kanten nära förstnämnda vä klyfta.

Flera variationer (se nedan lit). Då glaciär- och snöförhållandena vid första bestigningen avsevärt skiljer sig från nuvarande, har för ledbeskrivningen valts andra bestigarens, T. Rydbergs 31/7 36, variant. Beskrivning över Kitteldalen se led 20.

Till insteget över brant glaciär. Stegjärn erfordriga. Över randklyftan till klippan. Rakt uppför klyftan, som ibl är snöfylld. Den har olika vidd — smälare i början, typisk kamin-kättring. En svårare passage förbi ett block som stänger vägen. Där klyftan vidgar sig till en väldig grotta tar man av till hö utmed en bred starkt sluttande hylla, som under ett överhängande parti av vägen leder fram till ett par meter från vattenfallet. På knappa grepp vä om bäcken några meter upp till en smal hylla, som åt hö leder fram till fallet (drygt medelsvårt), och slutligen ut i själva fallet, där man utan att bli nämnvärt våt kan kringgå den sista svåra branten upp till »balkongen» under snödrivan i övre dalbottnen, som följes åt vä upp till dalen. Drivan kan ibland vara överhängande och försvåra utsteget.

Litt: Baumanns led, KI, 1:123. T. Rydbergs variant: KI, 2:55, 152. S. Ditzingers variant: KI, 2:72, 104. J. Billings variant (första nedstigning): KI, 2: 92

Led 22. N leden i Baumanns vägg (2—3)

(G. Lundquist, 25/7 39)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Leden går i huvudsak rakt uppför vägen, ca 150 m N om vattenfallet (se allm leduppgifter för led 21) till den breda hyllan under snödrivan. Därifrån ett 20-tal m till vä och uppför drivan.

Insteget ca 150 m N om vattenfallet. Rakt upp över svaberg. Rätt goda fästen — helst kiätterskor (ca 45 m, tämligen lätt). Därefter stämkiättring genom en rätt grund kamin (ca 8 m, lätt). Vidare upp till en smal, lodrät, ca 5 m hög skreva och upp i den. Små grepp. Vittrad sten (10 m, drygt medelsvårt). — Troligen lättare hö om skrevan. — Ovanför skrevan mestadels rakt upp till en bred hylla (ca 20 m, lätt), som åt vä leder fram till isdrivan, vilken hänger ned från sänkan. Uppför drivan — steghuggning med isyxa (ca 3 m, lätt). Utsteget ca 75 m N om vattenfallets tröskel.

Litt: KI, 2:136; 3:34

Led 23. Ö-väggen, direkt led (3—4)

(G. Billings, E. Rossipal, 28/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Leden följer i stort sett hö begränsningen av den stora klyftan i Ö väggen (ca 400 m hög) rakt, nedanför S-toppen. Klyftan svänger i vägens halva höjd uppåt åt hö. Vattenfall i klyftans översta del. Därifrån traverser åt hö ca 50 m och sedan rakt upp till toppen.

94

Kebnekajse
S-lopp från Ö

Kebnekajse N-lopp

Insteget hö om ravinbäcken efter lätt passage av randklyftan. Över hållar och grus och över väggen till hö upp till en avsats på en endast delvis utbildad kam hö om ravin (60 m, lätt). — Rätt upp, svag lutning, lös sten, till en 5 m hög, torr kamin, som bildas av ett väldigt frånvittrat stenblock. Kaminen kringgås till vä, tämligen brant håll, lösa grepp, till en ny avsats vid övre ändan av kaminen. Där goda säkringsmöjligheter (medelsvårt). Rätt upp till platta hållar med ett stort sarkofagliknande stenblock i en rättvinklig skreva mellan kala, lodräta, höga väggar, den vä ljusare och överhängande. (Gott siktmärke från glaciären. Skrevan ser ut som en svart ränna. Knappt medelsvårt). Runt hörnet åt vä till ett utåtutande band, mycket utsatt, få grepp (10 m, svårt). Halvvägs upp i en ca 7 m hög skreva, som uppåt övergår i platta överhängande hållar. Från skrevans halva höjd till vä runt det mycket utsatta hörnet (mycket svårt) och över greppfattiga hållar upp mot vattenfallet i ravinens övre del (svårt). Mindre goda säkringsmöjligheter. Sedan lätt upp till stor avsats under sista stupet före toppdrivan. R 1. På ett brett svagt stigande band åt hö ca 50 m. Därifrån över en slät lutande håll, som vetter mot NO, upp till en rättvinklig skreva (mycket svårt och biött). I skrevan upp till utåtutande grushällar ca 20 m från klippkammen (medelsvårt). Utmed dessa hållar ca 50 m till vä (mycket lätt). Vid utsteget på kaminen R 2. Över den branta isväggen (stegjärn) rakt till S-toppen. Ca 4 tim.

Litt: KI, 2:95

Led 24. Durlings led (0)

(G. Durling med P. Abrahamsson, 8/8 1895)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Singstugan.

Denna led utgör den enklaste och lättaste bestigningen av S-toppen. En idealisk vinterbestigningsled. Durling utförde tredje bestigningen av S-toppen från ett läger i Tjåktjåvage efter ungt nedanstående ledbeskrivning.

Från Tjåktjåvage (eller Ö-ifrån) in i Singivage, från dess V del upp i NO-lig riktning i en stigande dalgång mellan Kebnekajsekammens V utlöpare (Tuolpanunnje) och »Centraltoppen», en höjd V om Rieppovare (rakt S om första »K» i fjällkartans »Kebnekajse»). Från svackan N om denna höjd i Ö-lig riktning till toppstugan och därifrån till toppen enl led 19. Omkr 7 tim.

Litt: STF 1898: 278 OBS! Durlings beskrivning här oklar. Felaktiga namngivningar vilseledande (se förklaringar KI, 3:110). KI, 1:232

Led 25. Rabots led (1)

(Charles Rabot med P. Abrahamsson, H. Monsen, 22/8 1863)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Singstugan, Sälkastugan.

Efter allt att döma var denna led förstabestigarens led med utgångspunkt från ett läger i Tjåktjåvage.

Från Kebnekåtan in i Kebnevagge mot Rabots glaciär. Ca 2,5 km Ö om sammanflödet av jökelbäcken och bäcken från Kuopervagge rakt upp åt S över rasbranten — vittrade, osäkert liggande stenar — mot passet »Rabots pass» mellan Kebnekajses huvudkam och kamutlöparens NO höjd, omedelbart V om första »K» i fjällkartans »Kebnekajse». Därifrån något S om huvudkammen i Ö-lig riktning till toppstugan eller direkt till S-toppen. Från rasbrantens fot i Kebnevagge till toppen ca 5 tim.

Litt: Charles Rabot, »Au Cap Nord», Paris 1898, 8:205. »Den första bestigningen av Kebnekajse» (ett maskinskrivet häfte på Kebnekajse fjällstation); KI, 1:259

Led 26. Rossipals led från Rabots glaciär (3—4)

(E. Rossipal, 29/8 22)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekåtan.

Omkring 1 200 m V om S-toppen fyller en bred tunga av Rabots glaciär en större kittel i Kebnekajsekammens N vägg. (N om andra »K» i fjällkartans »Kebnekajse», och första »K» i specialkartans »Kebnekajse toppstuga»). Leden följer i stort sett den södra av de två isrännorna i kittelns V vägg på rännans vä (S) sida. Därefter rakt upp till huvudkammen.

Insteget vä om isrännans mynning. Handklyfta. Inledande lätt till medelsvår klättring snett upp till hö på pelarens mitt. Efter ca 100 m smalar pelaren till en vertikal kam med ut-

salta greppfattiga passager, ändrar riktning och går rakt upp. Tre hammare kringgås till hö in i isrännan. Steghugning i isen (ca 100 m, svårt). Efter isrännans slut fortsätter kammen ännu ca 50 m. (Exponerat, svårt). Sedan mindre brant, i grepprika skrevor till den breda horisontalkammen (ca 50 m, medelsvårt och slutligen lätt). Från insteget ca 5 tim. Utefter huvudkammen Ö-ut till S-toppen.

Litt: KI, 1:143; TF, 1932: 47

Led 27. N-pelaren. (3—4)

(G. Billing, H. Hammarsten, 25/7 41)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Toppstugan.

Leden följer den V av de två mäktiga kammarna, som i NV-lig riktning leder från Rabots glaciär mer eller mindre direkt upp till S-toppen. Denna kam slutar mot glaciären med en tvärt avhuggen »gavel».

Insteget i gavelns hö hörn. Utmed gavelkanten till gavelns spets längs nedifrån lätt synliga sneda mossbevuxna hyllor och grunda inskärningar i själva kanten. Från gavelns spets stiger kammen småningom till en tvärt brant med stor sprickigt berg och intressanta ovanliga klätterpartier, ledens svåraste del. Vid ett litet skar (= hak) med bred blockränna från hö är klättringen praktiskt taget slut. Runt snökallotten till S-toppen. Ca 6 tim.

Led 28. NV-vägen, direkt led (4)

(G. Billing, G. Santesson, 23/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Toppstugan.

Leden går fr Rabots glaciär så gott som rakt upp för NV-väggen mitt under S-toppen till isvägen. Travets åt hö vid toppsens bas. Sedan över isvägen snett upp till vä till ca 20 m S om toppen.

Brant upp över Rabots glaciär mitt under S-toppen. Lavinströgar bildar snöbryggor över mängder av tvärsprickor. Övanför glaciären ett stort triangelformat väggparti med spetsen uppåt. Insteget vid triangels nedre hö hörn. Fast klippa uppåt vä till triangels spets. Stigande återtravers (ibland snöband) nedanför en mindre och en större ås, som sträcker sig upp genom vägen (lätt). Runt hö åsens nedre del och upp på åsen från hö (god spjårnklättring, medelsvårt). Röse. Upp till brant smal hammare på åsen (god klättring i utmärkt klippa, goda säkringsmöjligheter, medelsvårt). I vä delen upp till kort kamlin, som börjar med överhängande block (svårt). Sedan ibland i, ibland till vä om liten grund ränna, som leder smältvatten ned i kaminen. Slutligen upp på ett utskjutande hörn till vä om rännan, och vid toppsens bas omedelbart till vä om nedifrån synliga sprickor i den överhängande isvulsten under S-toppen. Tra-

vers åt hö ett par replängder under isvulsten med stegjärn (1942 vattenridå utanför!). Mycket brant is upp till toppen, ett 20-tal m till hö om högsta punkten. 5 tim.
Litt: KI, 2:183; TF, 1923:21

Led 29. NV-väggen till N-kammen (2—3)
(G. Lundquist, 27/7 39)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Toppstugan.

Leden följer en brant mot S-toppen uppstigande del av Rabots glaciär, därefter i huvudsak rakt upp genom NV-väggen i riktning mot mellersta delen av kammen mellan S- och N-toppen.

Över Rabots glaciär fram till den branta mot S-toppen uppstigande delen av glaciären. Sprickor. Till att börja med i riktning mot en punkt ett par hundra meter S om N-toppen. På ungefär 1 750 m höjd insteg i den nordligaste av de klippbar som under somrarna i större eller mindre utsträckning smälter fram ur snön. Dessa följes i SO-lig riktning upp till den punkt där kammen mellan S- och N-toppen övergår i berget. Övervägande lätt klättring, endast en något svårare passage av kaminartad karaktär. Över kamdrivan (ca 46°) med stegjärn upp till kammen ca 100 m N om S-toppen. Från instegget ca 3 tim.

Litt: KI, 2:134

Led 30. NO-kammen från N-toppen (1—3)

(B. Mesch, juli 07; v: T. Boberg, G. Olander, 20/4 25)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfatakåtan, Toppstugan.

Via olika leder till N-toppen (se led 31—34) och utefter snö- eller iskammen i SSV-lig riktning till toppen.

Lämpligaste väyalet liksom även svårighetsgraden beror på snö- eller iskammens beskaffenhet, vilken varierar allt efter nederbörds- och väderleksförhållandena. Passagen är alltid utsatt. Stegjärn bör medhavas. Ett 20-tal m N om S-toppen framträder ibland en glaciärspricka tvärs över kammen. Obs! Gå inte ut på kamdrivans krön utan nedanför detta på lo-vartsidan.

Man kan även klättra utmed klippavsatsen nedanför, Ö om snökammen (E. Rossipal, 1/9 22).

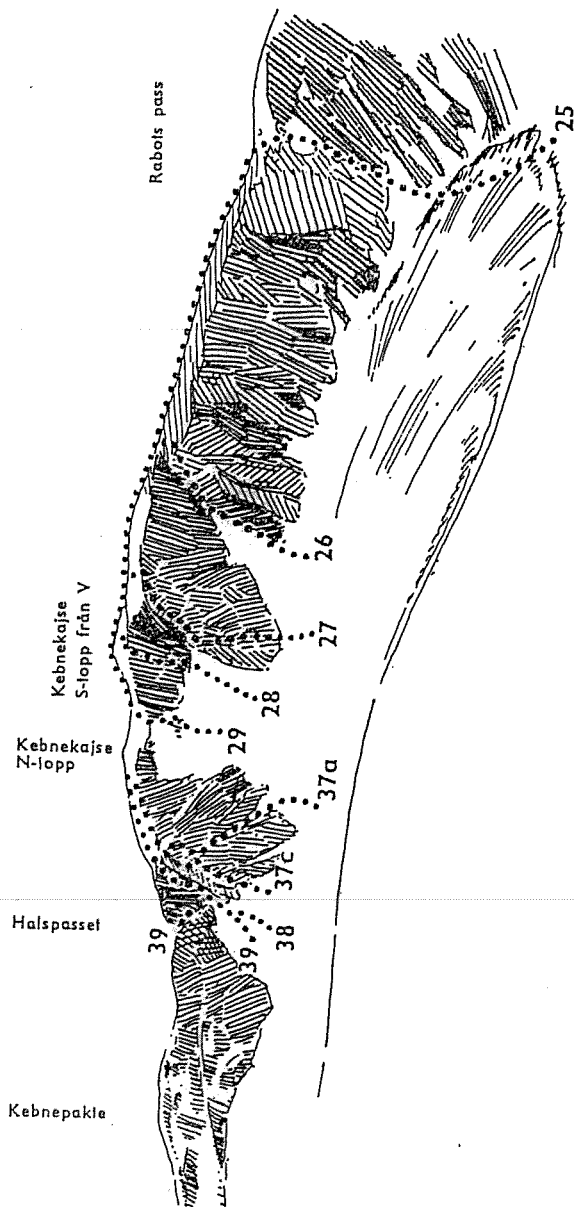
Kebnekajse N-topp, 2 097 m ö h, Sveriges näst högsta topp.

(B. Mesch, juli 07; v: T. Boberg, G. Olander, 20/4 25)

Led 31. S-kammen från S-toppen (1—3)

(B. Mesch, juli 07; v: T. Boberg, G. Olander, 20/4 25)

Närmaste fasta anläggningar: Toppstugan, Kebnekajse fjällstation.

Belv kammern se led 30. Toppen numera vanligtvis avsmält på sommaren. Stort toppröse på klippkanten, några m Ö om is- och snökaloften. (Hilistorik se s 62.)
Litt: KI, 1:145; PS, 1926:86

Led 32. SÖ-kammen (3)

(D. Nygren, Lizzy Simonsson, 1/8 33)
Närmaste fasta anläggningar: Kebnekajse fjällstation, Tarfalakåtan.

Leden följer i stort sett klippkammen från sadeln mellan Björ- lings glaciär och Storglaciären. Från kammens övre avstutning snett upp till hö till toppdrivan. Över denna till toppkammen. Förstabelstigningens led följer ej kammern så troget som den nu gångse, här nedan beskrivna leden, utformad av S. Brander.

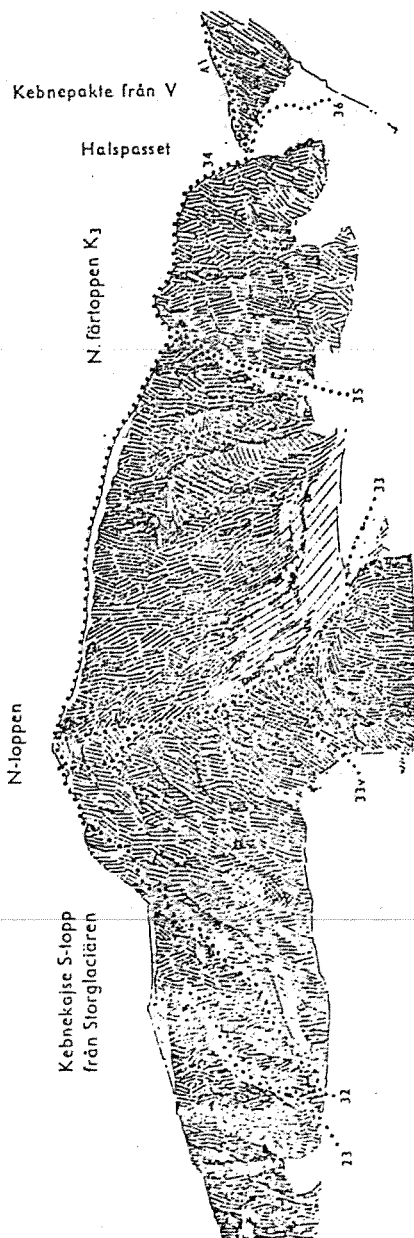
Insteget från sadeln mellan Björlings glaciär och Storgla- ciären. Randklyfta. En ca 10 m hög, fullkomligt slät vägg utan sprickor kringgås åt hö (ca 30 m travers). Goda grepp på några mindre utåtlutande klippblock. Därifrån utan svå- righet upp på kammern igen genom ett hak. Lätt stigning fram till tre, tätt efter varandra följande hammare, varav den första klättras lätt på stora men ganska lösa steg. Den andra hammaren, omedelbart efter, klättras lättast i en snett till vä gående spricka. Något löst, men god klättring (50 m). Tredje hammaren mestadels svaberger (25 m). Lättare frik- tionsklättring. Därefter en mycket skarp och brant snökam som övergår i ett bredare snöfält sluttande mot Björlings gla- ciär (75 m). Obs! Lavintara på snöfältet. Övre delen mestadels is (stegjärn). Efter snöfältet ganska lätt klättring i fast berg upp till en kraftigt markerad kil i bergväggen. Från kilens spets, som är ganska våt, går en spricka snett upp till vä, bred nog för att få in täpspetsarna. Fast berg, ringa expon- ring (ca 10 m). Därefter lättare klättring snett upp till hö mot den ränna, som ligger rakt under högsta snötoppen på N-toppen (ca 30 m). Rännan är fri från lösa stenar men är ganska våt. Kan vara besvärlig vid isbildning. Små men fasta grepp (ca 45 m). (Här hittills (1952) högst belägna fyndorten för isranunkel, 2 055 m). Den återstående snökammen upp till toppen kan vissa år vara mycket svår. Mestadels är topp- drivan en hängdriva, som forceras genom att borra hål med isyxan. Detta göres lättast ca 20 m hö om rännan där bergel skjuter ut och drivan är minst brant.

Litt: KI, 2:9, 13; 3:26; TF, 1934:31

Led 33. Ö-kammen (3—4)

(Ej direkt: E. Rossipal med klätterkurs, 13/8 41; Direkt: E. Sund- ström, E. Wenner, 21/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjäll- station.

Led 34 följer i början vä om halspasset, ej kammern, utan går bakom denna på v sidan upp till kamhöjden.

Den direkta leden följer så gott som hela tiden själva kammaren om den övre delen av dess nedre branta gavelstup mot Storglaciären upp till Ö-vägens kant N om toppen. — Den ej direkta varianten är en mindre logisk led (som klättrades under ögynnsammaste väderleksförhållanden). Den viker av från kammaren i dess halva höjd åt vä och når loppbarriären S om toppen.

Insteget från N över vanligen öppna sprickor på övre delen av kammarens branta gavelstup mot Storglaciären. Röse. Lätt klättring på den breda, bulliga och blockfyllda kammaren. Man passerar kanten av ett snöfält som kommer upp från vä, därefter åter klättring till en första hammare (lätt). Hammaren i dess hö sida (medelsvärt). Rakt upp utefter kammaren till andra hammaren (lätt).

Variante a (direkt): Rakt upp utefter hammarens vertikalspricka i fast och god klippa. Exponerat (svårt). Den breda kammaren innehåller därefter en serie goda klätterpassager i utmärkt klippa upp till ett isfält under den avslutande branta klippväggen medanför själva toppen. Man håller sig där till själva eggen och senare hö om denna i N-toppens N-vägg, starkt exponerat (medelsvärt). Utsteget ett tiotal m N om toppen.

Variante b (ej direkt): Från foten av andra hammaren till vä snett upp i N-toppens Ö-vägg över omväxlande is och klippa med huvudriktning upp till den stora kaminen i toppbarriären vä om NÖ-kammen. Klämblocket i kaminen kringgås till hö (bultsäkring). Upp till toppdrivans kam ca 20 m S om toppen.

Led 34. N-kammen från Halspasset (1—2)

(T. Boberg, 2/9 24; v: E. Heiss, W. Schmidkuntz, 6/4 26)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Leden för från det djupt nedskurna, flaskhalsliknande passet, (Halspasset, ca 1 840 m ö h) i huvudkammen mellan Kebnekajse i S och Kebnepakte i N så gott som rakt S-ut via Kebnekajses N-förtopp (K3, ca 1 950 m) till N-toppen. — Uppför passets S-vägg har klättrats flera varianter. Redogörelserna har dock varit för knapphändiga för att kunna tjäna som vägledning. Beskrivningen härnadan avser lättaste sommarleden. Dock måste räknas med ev mera ogynnsamma förhållanden, orsakade av kraftigare snösmältning, nysnö eller isbark.

Från passets smalaste del rakt upp i en stenfylld sikreva vä om en utskjutande vertikalkam (ca 15 m, lätt). Till hö upp i ett trångt hak i nyssnämnda kam (ca 3 m lätt), sedan horisontell travers på tämligen bred hylla åt hö (ca 20 m, mycket lätt). Därefter åt vä rakt upp mellan stora block, i skrevor och över hyllor till ett (vanligen överspolat) överhäng (ca 40 m, lätt). Kort travers snett upp åt hö (ca 10 m), väta

utslutande hållar. Rätt upp (10 m), sedan åt vä till kamdrivan (20 m, lätt). Obs! Överallt under upplättringen en myckenhet lös sten.

På snödrivan (obs! överhäng åt Ö) över förtoppen (K3) till svackan S om denna. Sedan brant uppför snö- eller iskalotten till N-toppen. Kalotten åt V långslutande, åt Ö i regel sluttande i långt utskjutande överhäng! (Gå ej för långt ut!) Varierande svårighet. Ibl hård, blank is (stegjärn).

Från svackan S om K3 kan, vid därtill gynnsamt läge av toppdrivan, klippkanten ovan Ö vägen följas fram till toppröset (T. Boberg, 1924).

Lätt: KI, 1: 170; 2: 124, 173, 199; 3: 17; TF, 1937: 74 ff

Led 35. Ö snökorridoren till N-kammen (v: 0; s: 1)

(v: H. N. Pallin med M. Bretz, A. Lidvall, G. Lillemark, 25/3 37; s: E. Rossipal med klätterkurs, 11/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Leden för från Storglaciären rakt uppför den snökorridor (på sommaren iscouloir) som sträcker sig upp till svackan i toppkammen S om Kebnekajses N-förtopp (K3, ca 1 950 m ö h). Lämplig vinteruppstigning.

Vid korridorens fot ett bergschrund av varierande svårighet, lutningen i början 30°, i mittpartiet 45°, högst upp 60°. — Sommartid en iscouloir med svart lavinränna, uppkommen av ofta pågående snö-, is- och stenras. Håll då till hö i hård och pålitlig firnsnö (utsatt, ansträngande). Vid toppkammen en överhängande driva. Kringgås ett tiotal meter till hö, upp till kammen. (Stegjärn och isyxan även vintertid.)

Lätt: KI, 2: 94, 176; TF, 1937: 74 ff

Led 36. Ö hängglaciären till Halspasset (1)

(v: G. Graf, G. Lilliehöök, B. och M. Mesch, H. N. Pallin, 30/3 23; s: T. Boberg, 28/8 24)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Lämpligaste uppstigningsled från Storglaciären liksom ledens svårighetsgrad varierar alltefter snöförhållandena.

På sensommaren ofast ett brett bergschrund, vanligtvis igenfyllt av lavinsnö vid hängglaciärens mitt. Insteget över dessa snöbryggor. Därefter dragning åt hö ifrån centrala fallinjen (minst brant och säkrast efter stark avsmältning) med kurs uppåt (ca 100 m) mot ett framskjutande klippparti för Kebnepaktväggen, ca 50 m nedanför passhöjden. På denna höjd är ibland stora tvärsprickor över mellersta och S-partiet av hängglaciären synliga. Från klippkanten snett upp åt vä mot passets N del.

Led 37. NV-pelaren, tre varianter.

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekåtan, Toppstugan.

a. Pelarens stora S snörännan och pelarkammens S fasad (2)
(L. Bergbom, T. Morell, S. Åström, 22/7 28)

Från Rabots glaciär uppför den stora snöfyllda klyftan i pelarens V del till ett pass Ö om ett markant klippform i pelarens kam. Ca 45° lutning (lätt). Den branta resningen i pelarkammen kringgås till hö, därefter rakt upp i en mindre snöfylld skreva (lätt). Över toppkupolen i SÖ-lig riktning till toppen. (Stegjärn.)

Litt: KI, 1: 248; TF, 1929: 30 ff

b. Från klipploppet över pelarkammens N fasad (2)
(S. Hammar, B. Löf, 29/7 39)

Från Rabots glaciär upp till klipploppet = variant a. Därifrån travers ått vä på sneda hyllor i pelarens N fasad. Osäkra fästena (ca 150 m, lätt). Därefter rakt upp till kamstupets övergång i pelarens plana rygg. Över toppkalotten i SÖ-lig riktning till toppen. (Stegjärn.)

Litt: KI, 2: 138

c. Pelarens V kam till klipploppet (3)

(S. Brander, P. Sjövall, N. Storfeldt, G. Akerlund, 23/7 45)

Från Rabots glaciär utmed själva pelarkammen. God klättring (medelsvårt). I höjd med passet SÖ om klipploppet travers ått hö till passet. Därifrån utmed variant b till toppen.

Litt: KI, 3: 20

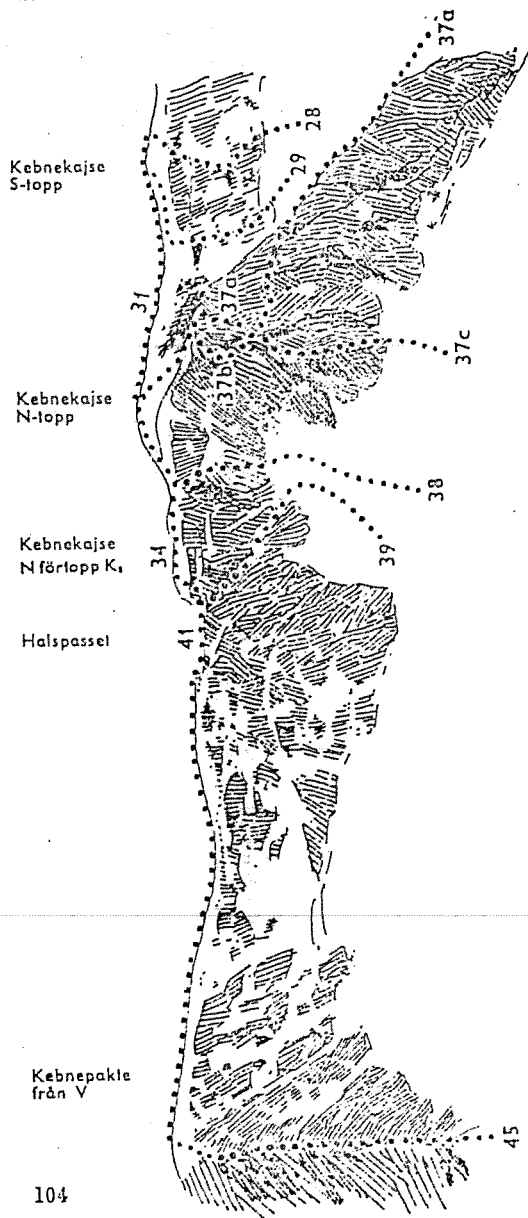
Led 38. NV-väggen (2)

(G. Borenus, K. A. Rydqvist, 5/7 43)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfakåtan, Kebnekåtan.

Leden för från den branta glaciärlutningen i Rabots glaciär NNV om N-toppen i så gott som rak Ö-lig riktning upp till toppkammens svacka S om K 3 (se led 39).

Från Rabots glaciär brant upp i mitten av glaciärlutningen. Bergschrundet passerar ungefär i höjd med den snöfyllda klyfta, som till vä leder upp till Halspasset (se led 39). Insteget i klippan från glaciärlutningens översta del vä om ett nedisat vattenfall. Rakt upp, god klättring, fasta grepp, något utsatt, till en bredare hylla (ca 150 m, lätt). Vidare med någon dragnig ått hö, brantare (ca 40 m, knappt medelsvårt). Runt ett klipphörn in i en snöränna som leder brant ner mot nämnda vattenfall. Vä om rännan en markerad kam, som följer snörännan för tidigare insyn. I snörännan snett upp ått vä. Måttlig lutning, god snö (ca 80 m, lätt). Vidare i rännan, som blir smalare (omkr 1 m bred) och isig (stegjärn, isyxar, ca 50 m, knappt medelsvårt), upp

Led 37 a följer inte kammen utan går i snörännan bakom denna.

på huvudkammen i svacken S om K3, mitt emot Ö snökorridoren. Uppför toppkallotten i S-lig riktning till N-toppen.
Ljtt: KI, 2: 191

Led 39. V leden till Halspasset (1)

(G. Billing, G. Santesson, i nedstigning 23/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Uppstigningen sker från den branta glaciärtungen i Rabots glaciär NNV om N-toppen. Sedan bergschrundet passerats, bäst i mitten av glaciärtungen (snöbryggor av gamla laviner), snett upp åt vä till en markerad grus- eller snöfylld klyfta, som i NO-lig riktning leder upp på V brantens krön. Därefter på mindre brant stenslutning ca 300 m Ö-ut till passet.

Ljtt: KI, 2: 182

Kebnetjåkk o Stortopp, 1783 m ö h

(G. W. Bucht, 13/7 1880)

Bestigningen av Kebnetjåkk, som reser sig omkring 5 km NV om turiststationen, är synnerligen lösnande. Den är icke förenad med några som helst svårigheter och tillrädes livligt var och en som av en eller annan anledning ej går upp på Kebnekajse. Man bör icke göra undan denna tur på kortast möjliga tid utan anså rundlig tid och från olika punkter av platan i lugn och ro njuta av utsikten över olika delar av Ö Kebnekajseområdet.

Led 40. Uppstigning från SÖ (0)

(Trolligen förstabestigarens led)

Närmaste fasta anläggning: Kebnekajse fjällstation.

Från stationen kan man ta sig upp för den besvärliga stenslutningen praktiskt taget var som helst. Finns det snöfält, bör man naturligtvis begagna dem för bestigningen. Det minst tröttsamt borde vara att hålla i NO-lig riktning, tills man nått fjällets SO-kant, där fjällslutningen övergår i N-lig riktning och man får en inblick i Tarfaladalen. Därför i NV-lig riktning över Kebnetjåkks stora platta, utmed dess N begränsning ned mot Storglaciären upp till toppen. Följer man ungefär den här beskrivna leden, får man det bästa utbytet i fråga om utsikten.

Från toppen erbjudes en utomordentlig utsikt mot Kebnekajses Ö vägg och fjällkammens fortsättning mot N till Kaskasapakte. På andra sidan Storglaciären syns S och N Klippberget, och bakom dem reser sig det över 2000 m höga Kaskasatjåkk, skilt genom Kaskasatjåkkglaciären från Tarfalatjåkk i Ö.
För en vandring av här antydd utsträckning bör man anså 5-7 tim, om man vill taga det hela med lugn och ro.

106

2. TARFALAVAGGE

sträcker sig omkr 7 km från mynningen (700 m ö h) i Lactjovagge Ö om Kebnetjåkk, i N-lig och senare NV-lig riktning till Tarfalajoure (1200 m ö h), som är belägen i centrum av det egentliga Kebnekajsemassivets N del. (Jfr specialkartan över Kebnekajse s. 77.)

Björkskog i dalens nedre del. Där även en förhållandevis rik flora, som dock snabbt avtar efter några km. I sin övre del är dalen stenig och — fränsett (ibland riklig) förekomst av isranunkel — ganska steril. Dalens omvittnade naturskönhet ligger i den högalpina omgivningens strama karghet.

De fem stora glaciärerna har minskat betydligt i utsträckning och mäktighet under de senaste årtiondena. (Se STF 1952: 265 och litt', s. 59.) Så har t ex Kebnepakteglaciären ännu 1944 kalvat i Tarfalasjön från en isbräcka av 25 m:s höjd (jfr G. Lundqvist, De svenska fjällens natur, 2:a uppl. bild 83, 84). Nu har isen dragit sig tillbaka. Bräcckan, knappa 20 m hög, står så gott som på land och kalvar inte längre.

Tarfalajokk, särskilt strid i dalkröken (kanjon, vattenfall), kan vadas på flera ställen, lämpligast ca 100 m S om utloppet fr Tarfalasjön och både strax ovanför och nedanför den nedre lilla sjön i höjd med Storglaciärens nedre ända.

Fasta anläggningar

Tarfaladalen, STF:s turistkåta 1180 m ö h, uppförd 1938 på kalvfjäll i Tarfaladalen på S stranden av Tarfalasjön. Spis, primuskök, kokkärl, säg, yxa. Ej ved. Brännsle saknas. Avstånd: Kebnekajse fjällstation, ca 10 km SV; I dalen Ö om bäcken till bron över Tarfalajokk (rösd led), eller — mycket lösnande för utsiktens skull (se TF, 1938: 15) — i SO-lig riktning över slutningen upp till Tarfalaruggen och på dess höjd S-ut och ner till bron (se tur 6). Kaskasavaggekåtan, ca 9 km NO; Icke rösd led. I Ö-lig riktning till passet S om Tarfalapakte (2 km, 360 m stigning) och sedan i NNÖ-lig riktning över Tjåuralako (7 km, ca 600 m medlut) (se tur 6). Kebnekåtan, ca 15 km VSV via Kebnepaktepasset: Runt Tarfalasjön utmed dess Ö och N strand. Vidare uppför Kebnepakteglaciärens N kant eller på moräryggarna S därom till Kaskasjön i Kebnepaktepasset. Därför i V-lig riktning till Passglaciären och över dess snöfält nedanför Kebnepaketes NV-vägg i SV-lig riktning till Firnpasset. Nedför den ca en halv mil långa Rabots glaciär utmed dess N kant vid foten av Drakryggen. Närmast Firnpasset ofta rätt besvärligt sprickområde. Ovanför glaciärens nedre, tämligen branta bräm tvärrar man över till S sidan för att sedermera slippa vada Kebnejokk. Utmed dess S sida till Kebnekåtan.

Forskarstugorna, Kungl. Vetenskapsakademiens vetenskapliga station, uppförda 1948-50, vid Tarfalajokk ca 1 km S om kåtan. Stugorna är låsta. Upplåtes ej åt turister.

107

Ledbeskrivningar

Kebnepakte, 1 990 m ö h

(T. Boberg, G. Olander, 27/8 24; v: E. Heiss, W. Schmidkunz, 6/4 26)

Kebnepakte (KS) är klipptoppen N om Halspasset på Kebnekajses långa fjällkam, oegentligt även kallad »Vargryggen». Det har en S-lig förtopp (K4) och en N-lig förtopp (K6) samt 4 markerade kammar, en åt varje väderstreck.

Led 41. SV-kammen (1)

(T. Boberg, J. Jönsson, 2/9 24; v: E. Heiss, W. Schmidkunz, 6/4 26)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse toppstuga.

Från Halspasset i NÖ-lig riktning lätt uppstigning, ibland mycket lätt klättring, via S förtoppen, hela tiden bäst på kamhöjden, till toppen. (Till Halspasset se led 36, 39.)

Litt: KI, 1:170; H. N. Fallin, »Kebnekajse», s 101.

Led 42. S-kanten (3—4)

(S. Brander med II. Björn, Barbara Mc Kechnie, S. Scates, 7/7 46)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Leden för i stort sett rakt uppför den kant i Kebnekajses S-vägg, som leder från den höga firnrygg, vilken markerar gränsen mellan Storglaciären och Isfallsglaciären, upp till toppkammen ca 50 m S om toppen.

Insteget från snöryggens högsta punkt vid klippan. Rakt upp ca 100 m, löst (lätt). Därefter brantare, men fasta grepp. En hammare (utsatt), vertikalsprickor. God klättring ca 20 m (knappt medelsvårt). Sedan svaberg, en del sprickor med fasta gropp, ca 60 m (medelsvårt). — På båda sidor om hållarna mycket löst. — Vidare rakt upp över ett greppfattigt parti, fast klippa, en del hyllor, ca 60 m (svårt) till utsteget vid toppkammens näst högsta punkt, ca 50 m S om toppen.

— *Variant*, som kringgår det sista svåra partiet: Travers åt hö, ca 40 m (medelsvårt) till en bredare ränna, i vars vä kant ett vertikalt, ca 5 m högt, 1 m brett, vitt kvartsband. Uppför rännans hö kant till utsteget ca 25 m S om toppen.

Led 43. Ö-kammen (3)

(E. Rossipal med klätterkurs, 9/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Leden går så gott som hela tiden på själva ryggen av den kam, som leder i V-lig riktning från gränsen mellan Isfallsglaciären och Kebnekajseglaciären direkt till toppen.

Kaskasapakle
V-kam

Kebnepakle-
passet

N förtoppen

Kebnepakle
från Ö

Kebnepakle
S förtoppen K.

Halspasset

Insteget vä om bäckravinen ca 20 m från kammens fot. Upp på kammens första plåtå, ca 40 m (mycket lätt). R. 1. Plant fram till kammens första resning, uppför denna god klättring (endast ett något utsatt ställe) till en större avsats, ca 100 m (lätt). R. 2. Vidare på ganska fast klippa, omväxlande och god klättring (mycket lätt), ca 80 m till 1:a hammaren. Kringgås till hö i spricka, utsatt, goda fasta grepp, ca 20 m (svårt, ryggsäckshissning). Med någon dragning åt hö över stenbeströdda hållar till ett stort block, över detta tillbaka till mindre brant parti på kammens, ca 30 m (drygt medel-svårt). R. 3. Rakt upp, brant, utsatt, ca 20 m (medelsvårt) till 2:a hammaren. Bult inslagen ca 1 m till hö om hammarens fot. Rakt upp i vertikalspricka. Mycket utsatt, högre upp tämligen löst (OBS! risk för nedanstående) ca 10 m (medel-svårt). — Klättertekniskt intressant *variant*, som kring-går hammaren: Snett upp till hö på utsatt hylla till en kamin mellan vägen och fränsprängt skivblock. Kaminen glatt och isig med inklämt block, 20 m (medelsvårt). Över svaberget snett upp till vä armgång på list (ibland moss) med goda fasta grepp (framgrävd kant under mossen) tillbaka till ho-risontalt, mycket löst parti av kammens, ca 10 m (svårt). — R. 4. Vidare på kammens, ca 60 m (lätt) till liten, mycket greppfattig hammar. Kringgås till hö fram till ett skivblock, utanför detta, tillbaka till kammens. Utsatt, löst, is eller moss, ca 20 m (drygt medelsvårt). — *Variant*: Hammarens kringgås till vä i mycket lösa skrevor och på smala band, utsatt (lätt). — Exponerat kamstycke fram till 3:e hammaren (lätt). Bäst rakt upp till bruna brottet (i sprickan i vinkeln). Armhävning över kanten på hammaren (svårt). — *Variant*: Hammarens kring-gås till vä över hållar och brant grusränna, ibl snöfylld, i bred skreva tillbaka till kammens. Därifrån lätt till toppen. — Från insteget ca 5—6 tim.

Litt: KI, 2: 204

Led 44. N-kammen (2—3)

(T. Boberg, G. Olander, 27/8 24; v: G. Billing, S. Brander, 14/4 49)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Den verkliga klätterleden följer i SSV-lig riktning utefter den Ö-ligaste av de kammar i vilka huvudkammen delar sig i sitt nedersta parti. Man kan också komma upp till N-förtoppen mera V-ut via olika skrevor eller åsar över mycket löst stenskravel; lättare men ointressant.

Insteget i Kebnepaktepassets Ö del vid Kebnepakteglaciärens N kant på kammens närmast glaciären. God klättring ca 100 m (lätt). Brantare, ibl tämligen utsatt, ställvis tämligen smala kampartier. Fyra hammare med verkligt god klättring, om de inte kringgås åt den lösa V sidan. Till N förtoppen ca

110

300 m (knappst medelsvårt). Därefter, alljämt på själva kammen, god klättring till toppen (lätt).

Litt: KI, 2: 173, 188; 3: 86

Led 45. V-kammen (1—2)

(T. Boberg, J. Jönsson, 2/9 24)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Från Firnpasset i rakt Ö-lig riktning uppför den blockbeströdda stensås, som småningom samlar sig till en mera koncentrerad kam, och vidare uppför kammens mellersta kärna av fast berg. På sidorna löst stenskravel. Lutningen tilltar något i kammens övre del. Mycket lätt klättring till topp-platån. I svagt motlut till toppen.

Litt: KI, 1: 170; 3: 16

K a s a p a k t e, 2 040 m ö h

(D. Cronstoe, G. Eklund, 3/8 23; v: A. Ahlström, E. Kilnt, 21/4 35)

Kaskasapakte (K7), ett av Sveriges fåtaliga fjäll av genomgående alpin karaktär, beläget i Kebnekajsemassivets N del, N om Kebnepaktepasset. Från Stortoppen en smal ca 200 m lång topp-kam till den S toppen, »Dubbeltoppen», som är något lägre. Fyra markerade sidokammar mot SV, SO, Ö och N. Bergart mest amfibollit. I övre delarna fast berg, längre ner mera söndervittrat.

Litt: TF, 1934: 62

Led 46. SV-kammen (3)

(Övre delen: T. Rydberg, 18/7 32; nedre delen: S. Ditzinger, 23/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Leden för med endast korta avvikelser utmed själva kammens, som börjar vid Passglaciären och utgör S randen av den väldiga kittedalen i fjällets V-sida, upp till toppkammens lägre S topp.

Insteget på kamryggen, där kammens börjar koncentrera sig, ungefär på Kebnepaktepassets höjd, ca 1500 m. Upp utefter kammens ett hundratals meter (lätt). Därefter god klättring hela tiden över omväxlande mindre branta partier (lätt) och ett större antal (7—8 st) väl utsatta hammare med ungefär samma svårighetsgrad (medelsvårt till drygt medelsvårt). De behövs inte kringgås, vilket ibl också är omöjligt. Små men fasta grepp. Goda föranlingsmöjligheter. Den sista hammaren, på ca 1900 m höjd, är högst (omkr en replängd) och mest exponerad. Flera bultar finns inslagna vid de olika hamrarna.

Litt: KI, 3: 56; TF, 1934: 67

111

Led 47 a—c. Via S-väggen

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Fjällets S-vägg är starkt söndervittrad och genomdrages av ett stort antal erosionskammar och sten- eller snöfyllda raviner. De leder som har klättrats, i upp- eller nedstigning, för genomgången av de otaliga skrevorna och över någon av de lösa kammarerna med fallfärdiga torn, vars enda svårighet tycks utgöras av det föga inbjudande lösa stenskravlet och osäkra blockkänningar på lut. Ingen av de knapphändiga beskrivningarna tyder på att någon avgjort logisk led uppför S-väggen kan rekommenderas.

a) (T. Rydberg, 18/7 32)

Uppstigning i väggens V del snett upp till NV-kammen.

Litt: KI, 1: 246

b) G. Bergvall, H. Frödin, G. Lundqvist, T. Rydberg, 28/7 37, i nedstigning)

Från en punkt ca 200 m V om Kaskasjön s k »Svarta sjön» till NV-kammens översta del.

Litt: TF, 1938: 26, 27

c) (G. Borenius, Gunnild Tamm, 26/6 38)

Från Kaskasjöns V ända snett uppåt hö till nedersta snöfyllda grytan under SO-kammen. Därifrån rakt upp till NV-kammen och utmed den till Dubbeltoppen.

Litt: KI, 2: 96

d) (O. Ekstam, G. Neuendorff, 21/7 33)

Uppstigning i väggens Ö del från Kaskasjöns mellansta del.

Litt: KI, 2: 3; TF, 1934: 64

e) (S. Brander, G. Gunvall, E. Ramel, 18/8 49)

Uppstigning Ö om led c, uppför den s k »S-kanten», troligtvis till SO-kammen.

Litt: KI, 3: 80

Led 48. SÖ-kammen (övre delen) (3)

(D. Cronstoe, G. Eklund, 3/8 23)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Den utpräglade kam, som uppträder Dubbeltoppen sänker sig i SÖ-lig riktning, delar sig ungefär på fjällets halva höjd ovan S Kaskasapakteglaciären. Den ena grenen, alltså kamliknande och faktiskt utgörande nedre delen av SO-kammen, svänger av i en båge åt S; den andra grenen, i riktning NO, är mera en kant till den triangelformade SO-fasadon nedanför kammen. Ledet för bakom denna kant i SV-lig riktning upp till den egentliga SO-kammen och utmed denna till Dubbeltoppen.

Från Kaskasjöns Ö ända över S Kaskasapakteglaciären (sprickor, i sin övre del brant; stegjärn, isyx) till insteget

Lillietoppen K.

Ö förtoppen K.

Tarfalajaure

Kaskasapakte
Stortoppen

Kaskasapakte
Dubbeltoppen

Kaskasjön

Kebnepakte-
passet

i en nedifrån osynlig stor snö- eller stenfylld klyfta — på vintern snökorridor — vid SÖ-fasadens N kant. Utmed klyftan i VSV-lig riktning till SÖ-fasadens övre triangelspets, där SÖ-kammen börjar. Löst berg (lätt). Utmed kammen, varierande bredd från 2 m till ytterst smal, några exponerade hammare (medelsvårt), upp till Dubbeltoppen, ca 200 m S om Stortoppen.

Litt: KI, 1:155; STF, 1924: 308; TF, 1934: 9, 63; 1939: 94

Led 49. SÖ-väggen (2)

(D. Nygren, Lizzy Simonsson, i nedstigning, 4/8 33; v: A. Ahlström, E. Kihnt, 21/4 35)
Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekajse fjällstation.

Upp i klyftan bakom nedre SÖ-fasadens N kant, se led 48. Från klyftans övre del snett upp till hö över den sönderklyftade SÖ-väggen — vintertid i regel god snö —, brant i dess S del, mindre brant i dess N del (lutning och beskaffenhet ung, som Ö leden på Kebnekajse), till toppkammen ung, mitt emellan Dubbeltoppen och Stortoppen.

Litt: KI, 2: 25, 127; TF, 1934: 38; 1939: 94, 95

Led 50. S kaminen till V haket i Ö-kammen (4)

(S. Brander, G. Finn, A. Flodin, G. Lindström, E. Nilsson, 7/8 51)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Från Kaskasjös Ö ända uppför S Kaskasapakteglaciären till dess högsta punkt nedanför Ö horisontalkammen (se led 51). Insteget i klippväggen ung, mitt emellan fallinjerna från horisontalkammens båda hak. Något snett upp till hö till en liten plåt, ca 40 m (medelsvårt). Till vä runt ett klipputsprång in i en ränna med lösa stenar. Övan rännan brant avsats. God klättring, ca 5 m (svårt). Travers åt vä till mindre snöfält, som når upp till kaminen nedanför V haket. Små lister, utsatt, buitsäkring, ca 40 m (svårt). Uppför snöfältet in i kaminen. Över ett fastkilat block, vidare upp i grundare ränna med lösa stenar till botnen av V haket (tämligen lätt). Vidare se led 51.

Litt: KI, 3: 105

Led 51. Ö-kammen (2—3)

(T. Rydberg, i nedstigning, 18/7 32; i uppstigning D. Nygren, Lizzy Simonsson, 31/8 39)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Leden börjar vid Ö ändan av horisontalkammen mellan Kaskapakte och Lillietoppen (K9), den 1920 m höga, rundkulliga upphöjningen på Kaskasatjakkos SV kam. Den för sedan i V-lig riktning över horisontalkammen, som stupar så gott som lodrätt ner mot N glaciären (specialkartan över Kebnekajse torde vara

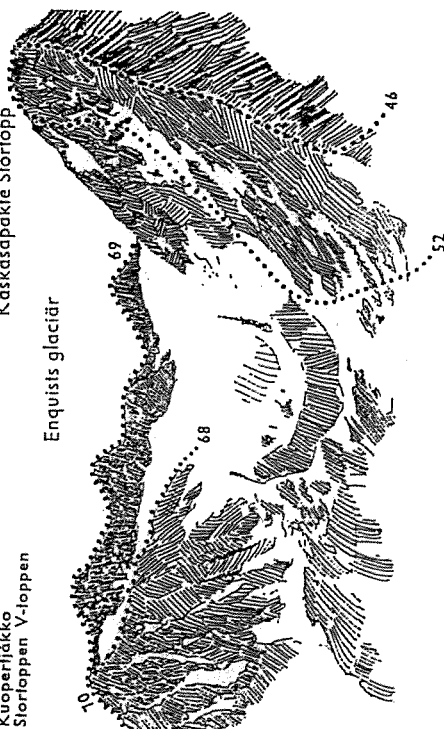
114

Kaskasapakte
Dubbeltoppen

Kaskasapakte Stortopp

Kuoperfjälkko
Storloppen V-loppen

Enquists glaciär

fejlrad här), går fram till det branta stupet från Kaskasapaketes Ö förtopp (K8), ca 1950 m, kringgår detta på dess S sida, sedan rakt upp till kammen något nedanför förtoppen. Därifrån följer leden själva kammen upp till Stortoppen. — Varianten nedanför kammen i dess S vägg är något lättare men för över vittrad klippa.

Till insteget olika vägar: a) Från Kaskasjön via S glaciärens Ö kant och en sten- eller snöfylld klyfta (även klippryggen vä om klyftan) strax V om Lillietoppen; b) från Tarfalasjön via snöfältet Ö om Lillietoppen och över denna; c) via Kaskasatjakkos och dess SV kam (se led 57); d) via led 50 till en punkt längre V om insteget.

Från insteget på horisontalkammen V-ut till Ö haket. Slutande hållar, kort, smal passage, ca 40 m (lätt). OBS! Brant, högt stup ner till N glaciären. Ö haket, knappt 1.5 m brett och ca 20 m djupt; dess V kant lägre, överhoppas lätt. (Passage från V till Ö: Med raka ben stående på V kanten fall över till lutande »valvstupstående» med händerna mot den högre Ö kanten (mycket goda grepp) — vä fot över haket till en list i höjd med V kanten — stöt ifrån med hö fot och drag intill med armarna — hö ben över Ö kanten.) Vidare till V haket och klättring rakt ner till dess botten (lätt). I en vertikalspricka något till vä i hakets V vägg rakt upp till sluttande håll, i vars övre kant en inslagen säkringsbult. Glesa grepp i sprickan (medelsvårt). I samma riktning ca

115

20 m till en stenhylla, som leder snett upp åt hö till en större avsats ovanför V hakets hammare (lätt). Därifrån i en given skräva strax vä om kamstupet, rakt upp till en avsats nedanför förtoppen; knappa, runda grepp, utsatt, ledens svåraste ställe, ca 20 m (drygt medelsvårt). Utmed kammen till förtoppen. Därifrån ger sig leden själv: hela tiden utmed kammen till Stortoppen. Några plana partier (vandring), mest god och stumulerande klättring (knäppt medelsvårt), ett antal hammare, som ej kringgås, något exponerade (medelsvårt). Ibl snödrivor på kammen (minst en isyxa per sälskap).

Litt: KI, 1: 174 (försök), 246; 2: 66, 80; 7F, 1931: 36, 67, 68

Led 52. Västra leden (1)

(O. Ekstam, G. Neuvendorff, i nedstigning, 20/7 33)
Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Leden för från Kuopervagge i NO riktning snett uppåt fjällets söndervitrade NV sida till N kammen, ett stycke nedanför och N om Stortoppen. I gott sommarväder utan risk för väderleksomslag inga svårigheter. Inga utsatta klätterpassager. Jämförbart med O leden till Kebnekajse (led 19), men längre och mera ansträngande. Delvis stenslagsfara.

Från Kaskasjön i Kebnepaktepasset V-ut runt Kaskaspakes SV kam in i Kuopervagges översta del vid Passglaciärens N kant. I N-lig riktning snett uppåt mot ett långt, tåmligen brant snöfält, som sträcker sig upp mot ett vattenfall (bl utorkat, bl fruset) i den triangelformade drivans bortre del. Ett stycke vä om fallet i skrevor och över vittrade kammar snett uppåt vä (lätt), upp på utlöparen, som sträcker sig från fjällets N kam i riktning mot Kuopervagge. Denna kam är bred och lättframkomlig. Ett par hammare, 3—4 m höga, kringgås utan svårighet. Lätt upp till N kammen ett stycke nedanför och N om toppkammen. I SO-lig riktning lätt upp till Stortoppen.

Litt: KI, 2: 4, 29, 34; 7F, 1931: 07

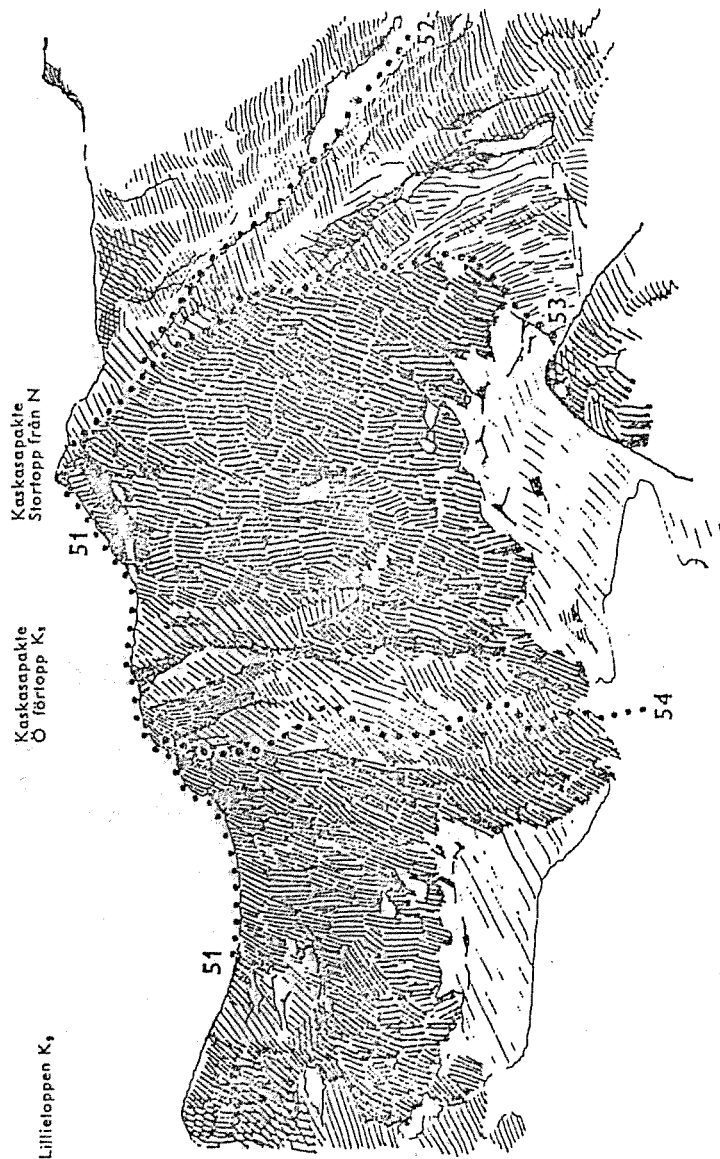
Led 53. NV-kammen (2—3)

(T. Rydberg, 24/7 33)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kaskasavaggeåtan. Leden för från passet mellan Kaskaspakte och Kuopertjåko i SO-lig riktning utmed fjällets NV-kam till Stortoppen. Till instegget på Kuoperpasset antingen från Kuopervagge via Enquist's glaciär eller från Kaskasavagge via N Kaskaspakte-glaciären.

Från instegget hela tiden längs själva den utpräglade kammen till Stortoppen. Delvis löst berg. Genomsnittslutningen inte mer än 45°, men ett antal brantare, något utsatta hammare (dock aldrig mer än medelsvårt).

Litt: KI, 2: 5; 7F, 1931: 67

Led 54. N-pelaren (5)

(H. Tjernereld, E. Wennier, 10/8 45)

Närmaste fasta anläggningar: Kaskasavaggeåtan, Tarfalakåtan. Leden för från Kaskasapaket N glaciär över fjällets ytterst branta N-pelare till Ö förtoppen (K8). Under 3/4 av pelarens höjd (ca 400 m) går leden i pelarens V vägg, följer sedan ca 80 m själva pelarkammen tills denna går upp i det branta, delvis överhängande toppartiet under K8. Slutligen snett upp till vä till en punkt på Ö kammen ca 20 m Ö om förtoppen.

Insteget ca 50 m V om pelarens fot, höjd omkr 1500 m. Svår till mycket svår klättring över löst, mossbevuxet berg på smala hyllor, i mindre och större kamliner (blött), snett upp till hö med syftning mot ett snöfält på en grusplata, belägen ca 100 m upp i pelarens V vägg. Röse, höjd ca 1600 m. Sedan god klättring rakt upp med någon dragning åt hö, 50—75 m från pelarens kamlinje, först grus, sedan fast berg, ca 100 m (medelsvårt). Röse. I en stor spricka med flera inkilade block snett upp till vä, ca 60 m i riktning mot pelarkammen (drygt medelsvårt). Röse, höjd 1760 m. Vidare snett uppåt vä till pelarkammen, ca 60 m (svårt). Röse, höjd 1820 m. Utmed själva kammen, ca 80 m, utsatt (medelsvårt) till pelarens slut vid foten av det branta toppartiet. Över ett mothäng (bult, stålring) in i en grund ränna, i denna snett upp åt vä, mycket utsatt, små grepp, till en liten plattform, ca 20 m (ytterst svårt). Därefter mycket mindre brant upp till Ö kammen, ca 10 m (lätt). Utsteget omkring 20 m Ö om förtoppen.

Lätt: KI, 3:24; TF, 1946: 59; PS, 1946: 110

Kaskasatjåkko, 2076 m ö h

(G. W. Bucht, 8/7 1879, från ett läger i Kaskasavagge; v: G. Graf, H. N. Pallin, Matto Kouljok, 20/4 16)

Kaskasatjåkko (K10), till höjden det fjärde av Sveriges fjäll, beläget rakt N om Tarfalsjön, bjuder på bästa utsikten inom Kebnekajsemassivet. Från en stor toppplata med svag lutning åt Ö utgår fyra huvudkammar åt SO, Ö, N och SV. Begränsas i Ö av S och N Kaskasatjåkko-glaciärerna.

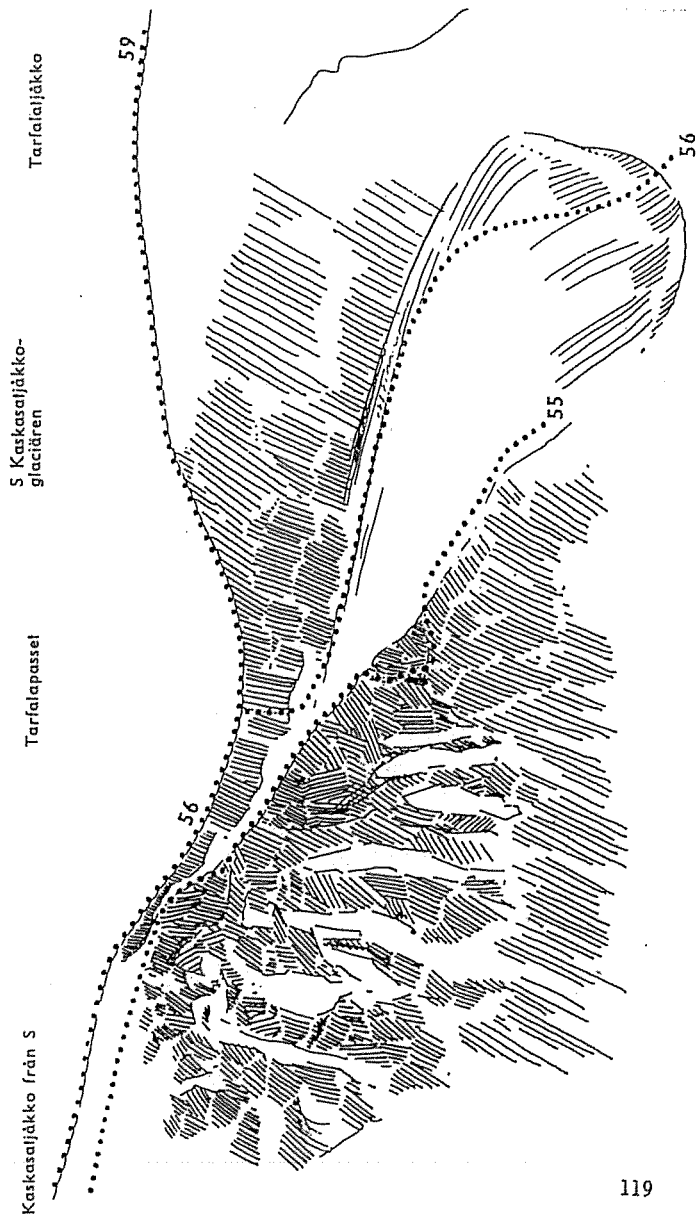
Led 55. SÖ-kammen (2—3)

(E. Rossipal med klätterkurs, 25/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Leden följer hela tiden själva kammen, som på några ställen utgöres av mindre branta, söndervitrade ryggar. Nära utsteget till den sluttande toppåtan avbrytes kammen på två ställen av smala utsatta hak. Varianter, hö om kammens hammare, gör leden mindre intressant ur klättringssynpunkt och även mera riskabel på grund av Ö-sidans starkt söndervitrade tillstånd.

Till insteget uppför S glaciärens nedre vä kant. Över mo-

vandring i VSV-lig riktning till toppen i platåns V ända. OBS! Brant och högt stup åt NV till N Kaskasatjäckoglaciären. (Specialkartan torde här vara felaktig.)

Litt: STF, 1908:318; PS, 1921:53; Pallin, H. N., »Kebnekaise», s 83, 104

Led 57. SV-kammen (0) (D. Nygren, Lizzy Simonson, i nedstigning, 3/8 33) Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Till passet på »Kaskasakammen» V om Lillietoppen, se led 51. Därifrån några meter brant, ibl isigt, sedan i måttlig lutning upp över Lillietoppen till sänkan NO därom, ca 1880 m ö h.

Till detta pass uppstigning från Tarfalasjön över det tämligen branta snöfält, som täcker den lilla hängglaciären SV om Kaskasatjäcko. (OBS: Vid nedstigning denna led risk för halkning på isigt underlag eller hård skare. Stegljärn, isyxor, repsäkring!) Från sänkan på lättgången blockmark i NO-lig riktning till toppen.

Led 58. N-kammen (3-4) (S. Brandt, A. Flodin, G. Lindström, E. Nilsson, 4/8 51) Närmaste fasta anläggningar: Kaskasavaggekåtan, Tarfalakåtan.

Instegst V om N Kaskasatjäckoglaciären på den högsta av ryggar, som går snett mot SV upp till toppen. Ledet följer i stort sett denna kam. Klättringen börjar ca 5 rep-längder från toppen. Fast berg, men blött. Efter kammens slut travers åt hö ca 60 m. Lätt klättring upp till toppen.

Tarfalatajäcko, 1930 m ö h (G. W. Bucht, 17/7 1880; v: E. Heiss, W. Schmidkunz, 2/4 26) Lätt att bestiga från S, Ö, N och NV.

Led 59. Uppstigning från S via S-förtoppen (Tarfalapakte) 1830 m ö h (0) (Troligtvis E. Heiss, W. Schmidkunz, 2/4 26)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekajse fjällstation, Tarfalakåtan, Kaskasavaggekåtan. I vackert väder är en bestigning av Tarfalaryggen Ö om Tarfaladalen och en vandring fram mot Tarfalapakte och Tarfalatjäcko mycket lösnande. (Se tur 3, s 70.)

Från Tarfalabron i N-lig riktning något Ö om kammens mera branta klipparti upp mot Tarfalaryggens horisontala del, ung. i höjd med Storglaciären. Helst rätt tidigt start så att man når upp till Tarfalapakte redan på förmiddagen. Stor lön för mödan efter den steniga och rätt så besvärliga uppstigningen till högryggen. Storslagen utsikt mot hela Kebnekajsekedjan.

rånryggen till överdelen av ett snöfält strax nedanför kammens början.

Från instegst ett par replängder rakt upp över en söndervitrad vägg, som leder upp till en bred grushylla. Denna följes V-ut utmed kammens branta SO-fasad till dess grushyllan slutar tvärt med ett brant stup mot den stora couloir, som begränsar kammen mot V. Instegst ca 5 m höjd därom. I en ränna lätt uppför snett åt hö, ca 20 m (medelsvårt). Upp till vä ut på kammen. Upp över en ca 4 m hög hammare. Därefter några replängder lätt klättring. Vandring eller lätt klättring över söndervittrade kampartier av växlande lutning till foten av kammens brantaste resning. Rakt upp i vertikalt spricka, utsatt, löst. At hö till en platt avsats med vinkelställda vertikallängder. 2 m upp i vinkel, runt ett hörn till vä och rakt upp i smal spricka till ny avsats, ca 100 m (medelsvårt). Efter ytterligare stigning över lätta och mycket lätta partier i kammen fram till första haket. Lätt nedåt till hakets botten, mycket smal, mycket utsatt. Ca 5 m upp till avsats. Exponerat (medelsvårt). Lätt fram till nästa hak, som är bredare men lika luftigt. Hammaren efter haket kan kringgås till vä, mycket lösa och mestadels fuktiga grepp. Bäst rakt upp i den vertikalspricka, som klyver hammaren, ca 5 m (svårt för korta personer, eljest medelsvårt). Därifrån lätt fram till utstegst, där kammen övergår i fjällets topplåtå. Vandring över ur till toppen.

Led 56. Ö-kammen (0-1) (Troligtvis G. W. Bucht, 8/7 1879; v: G. Graf, H. N. Pallin, Matlo Kouljok, 20/4 16) Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kaskasavaggekåtan. Ledet för från passet, ca 1750 m ö h, mellan Kaskasatjäcko och Tarfalatjäcko i rakt V-lig riktning till topplåtån och över denna i VSV-lig riktning till toppen. I gott sommarväder utan risk för väderleksomslag inga svårigheter. Inga utsatta klätterspassager; på grund av lång anmarsch dock ansträngande. Till instegst i Tarfalapasset tre vägar: a) Från Tarfalakåtan i NO-lig riktning mot S Kaskasatjäckoglaciären nedre del och utmed glaciärens Ö kant upp till passet. Stegljärn och isyxor kan gå på glaciärens brantare partier i dess nedre och övre del och slipper gå i stenen bredvid glaciären. Glaciärens översta partil upp till kammen är numera avsmält. Försiktighet uppför den branta blockmarken! b) Via Tarfalatjäcko och dess V kam se led 59; lämplig vinterled. c) N-lfrån från Kaskasavagge via N glaciärens Ö kant och den branta stenen.

Uppstigningen från passet rakt V-ut uppför den breda kammen (lätt), vars S vägg stupar brant ned mot S glaciären. Tämligen stark stigning. Terrängen består av lös ur och större klippblock. På fjällets topplåtå i regel hård snö. Lätt

Färden kan genomföras som en rundvandring, i det man an-
tingen från den plana delen av högryggen S om Tarfalapakte
tar sig ner till Tarfalakåtan eller från Tarfalatjåkko via den
lätta V-kammen stiger ner till passet mellan detta fjäll och
Kaskasatjåkko och därefter går nerför S Kaskasatjåkko-glaciären
(se led 56) till Tarfalakåtan, och vidare den rödsade leden tillbaka
till turiststationen.

S Klippberget, ca 1750 m ö h

(G. A. Baumann, 10/8 20)

Beläget Ö om Halspasset i Kebnekajses N-kam och på tre sidor
omfutet av glaciärer: i V och S av Storglaciären, i N av Is-
falls-glaciären. En givande utsiktspunkt tack vare sitt centrala
läge i massivet.

Led 60. NV-kammen (1—2)

(G. A. Baumann, 10/8 20)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Från kammens fot, ca 1560 m ö h, i SO-lig riktning myc-
ket lätt klättring över större och mindre block, hela tiden
utmed den breda kammen till en avsats ca 10 m under top-
pen. Ö därom en brant hammare, som kringgås till hö. Glesa
men fasta grepp, något utsatt, ca 10 m (lätt) till toppen.

Lätt: KI, 1: 126

Variant: »Gubbnäsan» (6)

(A. Flodin, G. Lindström, E. Nilsson, 6/8 51)

Från Tarfalakåtan sedd liknar NV-kammen profilen av en gam-
mal mans ansikte, i vilket den ovannämnda branta hammaren
utgör näsan.

Leden för rakt upp för hammarens starkt överhängande
NV-vägg i en grund ränna, som börjar ca 2 m ovan insteget
och upptill slutar i ett utträngande överhäng, ca 20 m, starkt
exponerat (ytterst svårt). Bulklättring i dubbelrep. Omkr
1½ tim.

Lätt: KI, 3: 104

Led 61. Ö-kammen (1—2)

(G. och Ulla och Vivi Hornborg, T. Rydberg, 29/7 36)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Från Tarfalavagge över lös blockmark upp på den breda
Ö åsen och utmed den i V-lig riktning tills kammen börjar
koncentrera sig. Vidare utmed själva kammen till toppen
(mycket lätt till lätt). Ett par hammare, något utsatta, klätt-
ras bäst i den centrala fasta kärnan av kammen.

Lätt: KI, 2: 57

N Klippberget, ca 1720 m ö h

(G. A. Baumann, B. Mesch, 10/8 20)

Beläget strax SV om Tarfalsjön. Begränsas i S av Isfalls-gla-
ciären, i V och N av Kebnepakteglaciären. Givande utsiktspunkt
tack vare sitt centrala läge i massivet.

Led 62. V-kammen (0)

(G. A. Baumann, B. Mesch, 10/8 20)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Från insteget vid kammens fot, ca 1600 m ö h., lätt upp-
stigning på den breda kammen i Ö-lig riktning till toppen.
Lätt: KI, 1: 127, 128

Led 63. S-väggen, direkt led (2—3)

(E. Rossipal, 5/8 51)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Från Tarfaladalen utmed Isfalls-glaciären N kant till en
punkt S om toppen på ca 1560 m ö h, något högre än isfal-
lets övre kant. Rakt upp på en välutbildat, vittrad kam till
det sista brantstupet nedanför toppen, ca 120 m (lätt). Från
en horisontell klyfta mellan stupet och ett mycket stort frän-
sprängt, utåtutande block rakt upp i en kamin till toppla-
tån, ca 30 m (medelsvårt).

Led 64. Ö-kammen (2)

(G. Billing, 24/8 37)

Närmaste fasta anläggning: Tarfalakåtan.

Fjället stupar åt NO mot Tarfalsjön med en Ö-lig klippvägg
och en svagt utbildad brant NO-lig kam. Som gräns mellan
klippväggen och Isfalls-glaciären sänker sig Ö-kammen brant
mot Tarfaladalen, svänger i en bäge mot NO, blir bred och över-
går i rasbrante.

Från Tarfaladalen i V-lig riktning uppför den breda block-
rännan till hö om kammen. Med dragning åt vä ut på kam-
men och utmed denna till toppen. Ej exponerat, lös sten
(lätt).

Lätt: KI, 2: 69

Led 65. Glaciärvandring över Kebnekajses fyra Ö glaciä- rer (1)

Närmaste fasta anläggningar: Kebnekajse fjällstation, Tarfala-
kåtan.

Det egentliga Kebnekajseområdet uppvisar sexton glaciärer av
olika storlek förutom två mindre hängglaciärer och toppglaciä-
ren med fjällmassivets och Sveriges högsta punkt. Glaciärernas

topografiska linge framgår av STF:s specialkarta över Kebnekajse (se s 77).

En stor del av bergbestigningarna, beskrivna förut och i det följande, förutsätter anmarsch över någon av dessa glaciärer till klätterledens insteg. En glaciärvandring kan dock, i synnerhet en vacker sommardag, bli mycket givande även utan några bestigningar.

Det måste dock framhållas att säkerheten kräver en viss vana vid fjällförhållanden, någon uthållighet och insikter om de risker som möter (se s 47 ff) samt även förmåga att rätt hantera is-ryxa och säkerhetslina. Vid tider då glaciärerna är avsmälta bör även stegjärn användas.

Start från Kebnekajse fjällstation (eller med ännu större behållning från Tarfalakåtan, eftersom man då går mestadels mot solen. Beskrivningen gäller då i omvänd riktning). I början utmed Ö leden (se led 19). Väl uppe på Björlingsglaciär håller man utmed Kebnetjåkks V utlöpare mot passet mellan Björlingsglaciär och Storglaciären, en ibl ur snön framträdande fjällrygg mellan N-toppens SO-kam och Kebnetjåkko. Därifrån följer man hela Storglaciären ut. Ned för det branta stupet från passet bäst mitt på glaciären. Sprickorna är talrikast utmed glaciärens sidor, i synnerhet åt N-toppensväggen till. Man behöver inte följa hela den långsluttande glaciären ut till Tarfaladalen utan kan tvära över moränerna Ö om S Klippbergets kam. På N sidan om denna ås ner på Isfallsglaciären och uppför denna i V-lig riktning till dess imponerande och praktfulla isbrott. Området ovanför och V om detta isbrott är fullt av sprickor, varför man där bör hålla något längre S-ut i ungefärlig riktning mot Kebnekajse N-topp. Ovanför isfallet, ungefär i höjd med S Klippbergets V kam, i N-lig riktning över Isfallsglaciärens övre del mellan breda sprickor av N-S-lig sträckning, mot foton av N Klippbergets V kam.

Därifrån nedför Kebnepaktglaciären antingen i N-lig riktning mot Kebnepaktpasset och sedan ner (se tur 6) till sjön eller utmed N Klippbergets fot nedför den branta och sprickiga Ö kanten av glaciären ända ned mot dess isbräcka V om Tarfalasjön, över glaciären ovanför eller nedanför isbräcken och N om sjön till Tarfalakåtan.

Litt: För mera ingående studium av områdets glaciologiska förhållanden hänvisas intresserade till:

STF, 1922: 245; 1940: 313; 1929: 189; STF:s tidsn. 1940, nr 7; 1934, nr 1; Geografiska Annaler 1951, hft 1-2; H. W. Ahlmann, Scientific Investigation in the Kebnekajse Massif, Swedish Lapland in 1946-51; hft 3-4; E. Wornrud, Kartografiska arbeten i Kebnekajse; Svensk Geografisk Årsbok 1949 (Lund), s 106 ff; H. W. Ahlmann, De glaciologiska undersökningarna i Kebnekajse 1946-49; Ymer 1947 (Stockholm), hft 1 s 18 ff; V. Schytt, Glaciologiska arbeten i Kebnekajse.

3. KEBNEVAGGE och KUOPERVAGGE

Kebnevagge sträcker sig från Tjåktjavagge, ca 750 m ö h, omkr 10 km i huvudsakligen NO-lig riktning upp mot Firnpasset, ca 1560 m ö h. Den begränsas i S och SO av Kebnekajsekammen, i NV av Autjoktjåkks avslutning, Kuopertjåkks V utlöpare, även kallad Kopirryggen, och efter Kuopervaggens mynning, ca 4 km från Tjåktjavagge, av Drakryggen. Från ca 1150 m höjd uppåt fylles hela dalgången av Rabots glaciär. Denna sänker sig, tämligen sprickfylld, från Firnpasset — som inte längre är »firs» utan en flat klippkam mellan Drakryggens Ö-kam och Kebnepaktens V-kam — ner åt SV och senare åt V, och slutar med ett tämligen brant bräm, där Kebnejokk har sina källflöden. Glaciären sträcker tre stora jökeltungor åt S och SO högt upp mot Kebnekajsekammens N- och V-sida.

Kuopervagge, stenig och ödslig, sträcker sig omkr 7 km i huvudsakligen Ö-lig riktning från sammanflödet med Kebnevagge, V om Drakryggens V kam, mot Enquist's glaciär, nedanför vilken den slutar med en bred dalkittel V om Kuopertjåkks och Kaskasapaktens V sjöar. Dalen begränsas i S av Drakryggen och i N av Kopirryggen. Kuopertjokk, som har sina källflöden i Enquist- och Passglaciärerna, bildar en rad små sjöar, ej angivna på kartan.

Fasta anläggningar

Kebnekåtan, STF:s turistkåta, 755 m ö h, uppförd 1919, ombyggd 1935 och 1952, på kaifjäll vid Kungsteden i Tjåktjavagge på S stranden av Kebnejokk. 4 renhudar, 4 fillar, vattenhink, kastruller, spade, säg och yxa. Avra. STF håller ej ved. Bränsle: vide, dvärgbjörk, krypen. Avstånd: Kebnekajse fjällstation ca 20 km Ö (se tur 2); Sällkastugan ca 7 km NNV (se tur 2); Singistugan ca 6 km S (se-tur 2); Tarfalakåtan ca 15 km NO (se turbeskrivning s 107).

Ledbeskrivningar

Drakryggen, ca 1 830 m ö h

(E. von Rosen med J. Eriksson-Rönnbäck, P. Sarri, A. Stål-nacke, 1/7 32; v: A. Ahlström, G. Andersson, E. Kangas, H. Lassel, P. Sarri, 1/4 36)

En taggig bergskedja, belägen N om Rabots glaciär. Starkt sönderdrevitrat berg.

Led 66. V-kammen (0)

(E. von Rosen med bärare, se ovan, 1/7 32)

Närmast fasta anläggning: Kebnekåtan.

Med start bäst från Rabots glaciär lätt uppstigning över blockmark till kammen och utefter den till toppen. Starkt vittrat fjäll.

Litt: TF, 1933: 57; KI, 1: 259, 262

Led 67. Ö-kammen (0—1)

(v: A. Ahlström med sälskap, se ovan, 10/4 36; s: N. Wickberg, 22/8 37)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Från Firnpasset lätt uppstigning utmed kammen, delvis något utsatt, till Ö-toppen. Utefter kammen till huvudtoppen.

Litt: KI, 2: 51; 3: 14

Kuoperitjåkko, ca 1 970 m ö h

(v: D. Cronstoe, G. Eklund, 24/3 25; s: T. Rydberg, 24/7 33)

Det egentliga Kebnekajsemassivets N-ligaste klipphöjd mot Kaskasavagge, beläget N om Kuopervagges översta kitteldal. Märkligt format, som en hästskolkande kam, och omslutande övre delen av Engquists glaciär. Fem markerade sidokammar från huvudkammens toppar. Från Stortoppen (ovanligt givande utsiktspunkt i synnerhet vintertid) i fjällkammens NO hörn en ÖNO-kam mot Kaskasavagge, fr V-toppen en V-kam ner till passet mot Kopirryggen, fjällets långa utlöpare mot Tjåktavagge, samt från två av de tre S förtopparna branta Ö-pelare ner mot N Kaskasapakteglaciären.

Den Ö grenen av huvudkammen slutar S-ut i passet mot Kaskasapakes NV-kam ca 1 600 m ö h.

Led 68. V huvudkammen från S (2)

(T. Rydberg, 24/7 33)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kaskasavaggekåtan, Kebnekåtan.

Till insteget vid kammens fot över snöfält och ur från Kuopervagge.

Utmed den låga och breda kammen, som högre upp är smalare (1/2—1 1/2 m), mycket löst berg, upp till V-toppen, god klättring, exponerat ca 20 m (lätt i överkant). Fr V-toppen Ö-ut några mycket smala passager, ridsits, exponerat (lätt). Slutligen på bred horisontal kam mycket lätt till Stortoppen. (Leden lämpar sig bäst som nedstigningsled i anslutning till led 69.)

Litt: KI, 2: 5; 3: 19

Led 69. Ö huvudkammen från S (2—3)

(T. Rydberg, i nedstigning med kringgående av kamtopparna, 24/7 33; uppstigning i dess helhet G. Billing, H. Hammarsten, 28/7 41)

Närmaste fasta anläggningar: Tarfalakåtan, Kaskasavaggekåtan, Kebnekåtan.

Kuoperitjåkko från Ö

Leden följer hela tiden själlva kammern, på vissa håll rätt smal, till Stortoppen. Lämpar sig bäst som uppställningsled. (Se led 68.) Kringgående av förtopparna eller hamrarna minskar värdet ur klättringssynpunkt.

Till insteget på passet N om Kaskasapaktes NV kam över snöfält och ur från Kuopervagge.

Från insteget utan svårighet upp på S-ligaste förtoppen, ca 1 610 m (lätt). Efter passage över ytterligare en liten topp fram till ett djupt hak. (Repsäkkring.) Lätt ned till hakets botten och rakt upp mot nästa förtopp, ca 1 800 m. Stora fasta grepp, exponerat, ca 40 m (medelsvårt). Lätt fram till sista stigningen mot Stortoppen. (Repsäkkring.) Rakt upp för själlva kammern mot toppens Ö-ligaste spets. Exponerat (lätt).

Litt: KI, 3:19

Led 70. V-kammern till V-toppen (I)

(V: D. Cronstoe, G. Eklund, 24/3 25; s: P. Kanemo, D. Nygren, 11/9 42)

Närmaste fasta anläggningar: Sälkastugan, Kaskasavaggekåtan, Tarfalakåtan, Kebnekåtan.

Leden lämpar sig för vinteruppstigning (förstabilitetens väg). Svårigheterna dock större då än sommartid.

Till insteget från passet, ca 1 560 m ö h, mellan Kuopertjälko och Kopirivggen brant upp antingen från Kuopervagge eller Kaskasavagge.

Från passet hela tiden över den föga utbildade kammern, egentligen en kant av fjällets NV sida mot Kuopervaggekitteln, i Ö-lig riktning utan svårigheter till V-toppen. Vidare till Stortoppen se led 68.

Litt: PS, 1936: 216

Led 71. Via N-sidan (0—1)

(J. Billing, påsken 1945)

Närmaste fasta anläggningar: Sälkastugan, Kaskasavaggekåtan. Uppstigning från Kaskasavagge möjlig utefter flera ruter över den branta, något snöbundna lösa blockmarken. Något besvärlig väg utan klättring. Särskilt lämplig vintertid.

Litt: TF, 1946: 51

4. KASKASAVAGGE

sträcker sig 25 km i ÖNÖ-lig riktning från Tjåktjavagge (ca 800 m ö h) till Vistasavagge (ca 530 m ö h). Vattendelaren mellan V och Ö Kaskasajokk ligger på ca 1 100 m ö h. (Inget bränste här.) I V delen lättgången, bäst N om bäcken. Från vattendelaren Ö-ut ända till Kaskasavaggekåtan lätt framkomligt på bägge sidor om bäcken. Därifrån direkt till Vistas-

vagge mycket svårframkomligt; branta stränder, djupa kanjons och vattenfall. Bäst att följa den rödade leden N om bron mot Vistasstugan upp på Palkastas plåt med sjöarna (1086) och därifrån, rätt brant och besvärligt, ned i Vistasdalen. (Björkskog.) Dalen begränsas (räknat från V till Ö) på S sidan av Autjoktjälko (kartans p 1797), Kuopertjälko, Kaskasatjälko, mellan de två sistnämnda N Kaskasapaktesglaciären, nedanför Kaskasapaktes ytterst branta N-vägg, Tarfalatjälko Ö om den rudimentära N Kaskasatjälkoglaciären samt Tjåuralakos högslett och dess Ö höjd Tjårrokats.

— På N sidan ligger först Tjåktjåhällmen (ca 1 906 m ö h), skild från dalen av en framförliggande kam, därefter N om den utvidgade vattendelaren Knivkammen (ca 1 880 m ö h), en djärtv formad smal rygg som utgör den Ö-ligaste delen av den från Tjåktjåhällmen utlöppande bägformiga kammern; Ö därom Pyramiden (ca 1 900 m ö h) samt SÖ om denna de högsta punkterna i det mångtoppiga Nipats (ca 1 900 m ö h) med dess Ö höjd Palkasta. På S sidan av Knivkammen, på sidorna och i passen V och Ö om Pyramiden samt uppe på Nipats ett antal glaciärer, ej markerade på topografiska bladet.

Betr tillfartsvägar se knp III, betr passövergångar särskilt turerna 3 och 6, s. 70 resp. 72.

Fasta anläggningar

Kaskasavaggekåtan, STF:s turistkåta 950 m ö h, uppförd 1946 på kalvfjäll på Kaskasajokks S strand, N om kartans p 1308. Rendadar, filt, kokkärl, säg, yxa, spis, ej ved. Bränst: obetydligt med vide, något längre Ö-ut dvärbjörk och en. Avstånd: Vistasstugan ca 11 km NV (se tur 3); Kebnekåse fjällstation ca 13 km SV (se tur 3); Sälkastugan ca 18 km VSV; Unna Rättakåtan ca 13 km V.

Ledbeskrivningar

Tjåktjåhällmen, ca 1 906 m ö h

(G. W. Bucht, 21/7 1880; v: J. Gledel, K. Larsson, Yvonne Pallin, G. Wellin-Bergen, 9/4 47)

Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Sälkastugan.

Bestiges lätt från Kaskasavagge i S eller Stuur Rättavagge i V.

Knivkammen, ca 1 880 m ö h

(G. Lundquist, S. Aström, 24/7 31; v: C. Juhlin-Dannfeldt, G. Santesson, 23/4 39)

Fjället ligger N om Kaskasavagges breda vattendelare och utgör den Ö-ligaste delen av den från Tjåktjåhällmen (topogra-

fiska bladets p 1906) utlöppande bågformiga kammen. En tredelad glaciär på S-sidan ej markerad på kartan.

Led 72. SV-kammen (2)

(G. Lundquist, S. Aström, 24/7 31; C. Juhlin-Dannfeldt, G. Santesson, 23/4 39)

Närmaste fasta anläggningar: Sälkastugan, Kaskasavaggekåtan. Från ungefär första »s» i kartans »Kaskasavagge» över brant blockmark upp till den V-ligaste tungan av glaciären. Vidare i NÖ-lig riktning snett över glaciären (sprickfri), över bergryggen till mellersta glaciärtungan och uppför denna till en plåtå, ca 1 850 m ö h. Därifrån utgår en på vissa ställen sällsynt vass kam, i svagt böjd S-form, ca 1,5 km i Ö-lig riktning. Utmed kammen, tvärbrant mot N, på några ställen exponerat, tämligen lätt, till toppen.

Litt: STF, 1932: 22; KI, 2: 125; 3: 4;

Led 73. Ö-kammen (2—3)

(Brit Gullers, Barbro Lindgren, Y. Mauléon, T. Rydberg, H. Tjerneld, 28/8 40)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Sälkastugan, Kaskasavaggekåtan.

Till instegst från Kaskasavagge uppför S glaciärens Ö kant. Från Unna Raitavagge upp till passet mellan Knivkammen och Pyramiden. — Från instegst ca 100 m uppför åt V (mycket lätt). Därefter leder kammen något smalare och brantare upp till »Hornet», en markerad spets, som syns redan från Vistasdalen i Ö. Mycket vittrad skifferartad bergart, lagrad taktelformigt, 30—40 m (lätt). Hornet är kammens brantaste och mest markanta parti. På dess N-sida uppför en välutbildad kamin, löst berg, ca 30 m (medelsvårt). Sedan ett något lättare kamparti, ca 20 m (knapp

medelsvårt). Därefter lätt, men exponerat till toppen. En låg hammare bjuder på god klättring.

Litt: STF:s tidning 1940 nr 7: 226; TF, 1941: 11

Led 74. Via snökorridoren från NV (1)

(C. Forslund, H. och Rut Hammarsten, 18/8 44)

Närmaste fasta anläggningar: Sälkastugan, Unna Raitakåtan. Från högsta åsen av glaciären mellan Knivkammen och Vaktposten (i N) rakt upp i en snökorridor, vilken leder ända till kammen.

Litt: KI, 3: 4

Pyramiden, ca 1 900 m ö h

(V. von Feilitzen, A. Rukko, 18/7 30; v. R. Eriksson, Yvonne Palin, A. Niira, 5/4 44)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Kaskasavaggekåtan.

Fjället, vars tämligen branta slutningar består mest av blockmark och inte bjuder på någon klättring, bestiges tämligen lätt från båda passen, troligtvis även över NÖ-kammen från Unna Raitavagge. Givande utsiktspunkt.

Nipals, ca 1 900 m ö h

(C. Andersson, S. Aström, 24/7 32)

Flera ungefär lika höga toppar. En glaciär på fjällets Ö sida mot sänkan åt Palkasta s utsatt på topografiska bladet.

Led 75. NÖ-kammen från sänkan mot Palkasta (2)

(S. Andersson, S. Aström, 24/7 32)

Närmaste fasta anläggning: Kaskasavaggekåtan.

Från Kaskasavagge lätt upp till sänkan V om Palkasta. Längs kammen N om glaciären till toppen. Först bred, sedermera söndertrasad klippkam med flera djupa hak (tämligen lätt).

Litt: STF, 1933: 347

Led 76. V-kammen från Pyramidpasset (2)

(H. Hammarsten, H. Tjerneld, 11/8 43)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Kaskasavaggekåtan.

Rakt uppför kammen i Ö-lig riktning. Nära toppen en passage med god klättring (tämligen lätt).

5. TJÄKTJAVAGGE—ALESVAGGE

Av dessa två stora dalgångar är här endast delsträckor av intresse. Av Tjäktjavagge ca 20 km, från Siellavagges myn-

ning, ca 700 m ö h, N-ut till Tjåktjappasset, ca 1 150 m ö h. S delen, fram till Sälkastugan, lättgången mark; något bränste. N därom mera ödsligt och sterilt. I dalgångens N-ligaste del brant stigning, ca 150 m, till passet. — Tjåktjajokk under normala förhållanden lätt att vada på åtskilliga punkter. Av Alesvaggi ca 15 km, från Tjåktjappasset, ca 1 150 m ö h, N- och NO-ut till N ändan av Paljeb Allesjaure, ca 785 m ö h. En halv mil fallande terräng, delvis stenig, i allm lättgången rutmark. I huvuddalgången, NO om sjön 863,3, lätt vad över Alesjokk, därefter mycket lättgången. Av de fjällmassiv, som begränsar dalen, är i detta sammanhang endast några av intresse. På V sidan mitt emot Kaskasavagges mynning Sälkatjokko, ca 1 910 m ö h, och på Ö sidan N om Suor Raitavagges mynning Tjåktjåkierrattjokko och Kaskarepitjokko, två långsträckt fjällmassiv med ett större antal toppar vardera. — Betr. tillfartsvägar se tur 2, s. 66.

Fasta anläggningar

Sälkastugan, STF:s turiststugor och kåta, 835 m ö h, på kalvfjäll vid Kungsleden i skärningen mellan Tjåktjåvaggi och Suor Raitavaggi. En tvårumstuga, uppförd 1940, 18—36 ligglämpligheter. En tvårumstuga, uppförd 1930, 4 ligglämpligheter, låst. En kåta, uppförd 1935, Arra. Avstånd: Kebnekåtan ca 7 km SSO; Singistugan, ca 13 km S; Alesjaurestugan, ca 22 km NNO; Kebnekåtan, ca 13 km SO. (Se tur 2.) — Kebnekåtan, se s. 125. — Singistugan, STF:s prismastuga, ca 735 m ö h, uppförd 1929, på kalvfjäll i skärningen mellan Tjåktjåvaggi och Siellavaggi (= Ledtjåvaggi V fortsättning) vid Kungsleden. 4 ligglämpligheter. Ej ved. Bränslä: vide, dvärgbjörk, krypen. Avstånd: Kebnekåtan ca 14 km S (se tur 10); Kebnekåtan ca 6 km N (se tur 2); Sälkastugan ca 13 km N (se tur 2). — Alesjaureanläggningarna, se s. 146.

Ledbeskrivningar

Sälkastugan, ca 1 910 m ö h

(P. Quensel, 27/7 15; v: H. N. Pallin med A. Nila, 11/4 40)

Fjällmassivet har ett centralparti med två toppar. Den S är högst, N-toppen ca 1 880 m ö h. Från centralpartiets S-kam utgår i rät vinkel åt Ö S fjällryggen, som mot Tjåktjådalen slutar med en SO-höjd, p 1340. Från N-kammen utgår likaledes en mellersta fjällrygg åt Ö, som slutar med Ö mellanhöjden, p 1402. Åt N höjer sig fjället efter en kilometer bred sänka till den mera fristående N fjällryggen, som svänger i bäge åt Ö och slutar med NO-höjden, N om p 1402. — Fjällets Ö glaciar (topografiska bladet något felaktigt) ligger mellan S och mellersta fjällryggen. Ö-ifrån höjer sig denna glaciar måttligt och övergår tvärt i

en stor, plan isplåt. Dess N kant sprickfri. V om plåtens tornar centralpartiets klippvägg upp sig med den mycket branta (30—30°) isström, som ger fjället dess karaktäristiska utseende. Från denna isströms S kant skjuter en smal, brant isränna upp till S-kammen, ca 50 m S om toppen. Jöckeibäckens dalgång, mellan p 1340 och p 1402 är lättgången på N sidan. NO glacieren sänker sig mellan N och mellersta fjällryggen till sjön ca 600 m NV om p 1402. Dalgången Ö om denna sjö ut till Tjåktjåvaggi är lättgången S om bäcken. Sjöns N strand går ej att följa — på grund av fjällets fria läge en ovanlig och synnerligen givande utsikt från toppen, som näs tämligen lätt från Sälkastugan, varifrån man dock ej ser fjällets centrala del och dess glaciarer.

Led 77. N-slutningen via mellersta fjällryggen (1)

(Trolligen förstabestigarnas väg)

Närmaste fasta anläggning: Sälkastugan.

Vad över Tjåktjåjokk i höjd med slugan. Håll mot ett större väl synligt stenblock på V stranden. I dalgången N om p 1 403 snett uppför slutningen i V-lig riktning till mellersta fjällryggen V om p 1 402. Utmed denna omkr 2 km i V-lig riktning. Sedan i S-lig riktning, brantare med enstaka lätta klätterpassager till N-toppen. Därifrån ca 700 m lätt vandring till S-toppen.

Led 78. S-kammen via S fjällryggen (1)

(D. Nygren, Lizzy Simonsson, Ingrid Strömbetg, 26/7 31)

Närmaste fasta anläggningar: Sälkastugan, Kebnekåtan.

I dalgången S om p 1 340 i V-lig riktning förbi sjön p 821 upp på den S fjällryggen. — Variant: Från vadet S om Sälkastugan i Tjåktjåvaggi in i dalgången N om p 1 340, snett uppför dess N slutning till S fjällryggen. — Utmed denna fram till huvudpartiets breda S-kam och uppför den till S-toppen. Brant uppstigning över blockmark och lätta klätterpassager.

Led 79. SÖ-leden från isplåten (2)

(P. Höggberg, F. O. Löwdin, Anne Margret Wallin, M. Wedin,

8/8 44)

Närmaste fasta anläggning: Sälkastugan.

Från isplåten (se ovan) längs S ändmoränbågen, därefter längs de åsar, som bildar dennas fortsättning (mycket lätt). Branta, höga hållar, som nu stänger vägen, kringräs på de snöband, som från glacieren sträcker sig uppåt. Därefter upp för en snödriva, tämligen brant, upp till S-kammen. (Helst stegjärn, isyx). Högst upp är drivan anligtvis överhängande åt Ö (knappt medelsvärt). Utmed S-kammen, vandring, enklare klättring, till S-toppen.

Litt: KI, 3:3

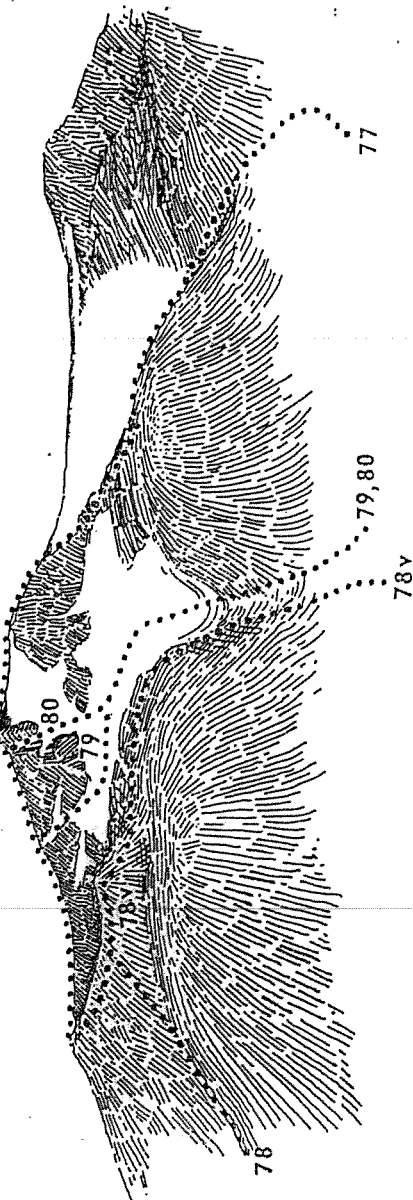
Led 80. SÖ Isrännan från isplatån (4)

(G. Billing, H. Hammarsten, Birgit Pålson, B. Snellman, 16/8 41)
Närmaste fasta anläggning: Sälkastugan.

Från isplatån höjer sig O-glaciären våldsamt, med stora isbrott, ända upp till krönet något N om S-toppen. Ungefär vid en tredjedel av höjden från isplatån skjuter en isränna upp, ca 200 m hög med i genomsnitt 50° lutning, som mynnar i S-kammen, ett femtiotal meter S om toppen.

Leden följer denna isränna. Från isplatån till insteget över mycket branta isbrott. Steghuggning (isyxa, stegjärn), omkr 1½ tim (svårt). I rännan isklättring. (Isbuktar för säkring). I rännans hö sida upprepade stenslag. Lutning 50°, de översta 40 m 60° (mycket svårt). Isrännan slutar ca 15 m nedanför kammen. Från utsteget utmed S-kammen till toppen.

Litt: KI, 2:168, TF, 1942: 21

6. VISTASVAGGE (Vistesavagge)

Storslagen dalgång, ca 4 mil lång, från Tjäddejaure, ca 880 m ö h, i NV till Paittjärvi, ca 470 m ö h, i SO. Närmare 3½ mil av dalen under trädgränsen. Mycket rik vegetation i de nedre och mellersta delarna. Svårforcerade videsnär, men också härliga ängsbjörkskogar. Betr framkomstmöjligheterna hänvisas till vandringsturerna 3 och 5, s. 68 resp. 72. — Vistasjokk vadbar på olika punkter (se ovan nämnda turer) ovanför Kaskasajokks utflöde; nedanför detta knappast möjligt. De nedersta 12 km är även farbar med motorbåt. SO om Unna Vistasjåkko en deltaartad bildning, vackra serpenitiner. Vid utflödet i Paittjärvi ett rätt markant delta. — De fjällmassiv som begränsar dalgången och som här är av intresse ligger huvudsakligen SV om dalgången ovanför Kaskasavagges mynning: Nipals, Rätitjåkko, Selmütjåkko och Pässostjåkko samt även i NO: Märmantjåkko och Lapplands N-ligaste 2 000 m topp, Kätotjåkko.

Fasta anläggningar

Vistasstugan, STF:s turiststuga, uppförd 1946 i björkskog på NÖ stranden av Vistasjokk mitt för Stuur Rätitjokks utflöde i Vistasjokk, ca 880 m ö h; Vistasdätan, STF:s turistkåta med bod, uppförd 1911, ombyggd 1932, i björkskog på NÖ stranden av Vistasjokk, ca 400 m SO om stugan. Spis, STF håller ej ved. Avstånd: Alesjaurestugan, ca 20 km NV (se tur 5); Nikkaulukta ca 37 km SO (se tur 3 a, 3 b); Sälkastugan via Nallokåtan ca 22 km SV (se tur 7). — Tjäddejaurekåtan, STF:s turistkåta, 880 m ö h, uppförd 1945 på kalfjäll på N stranden av S Tjäddejaure mellan Kätotjåkko (Kuototjåkko) och Alesjaure (Paijeb Alles-

jaure) 690 m ö h. Renhuder, flitar, kokkärl, säg, yxa. Spis. STF håller ej ved. Brännsle saknas. Avstånd: Alesjaurestugan, ca 8 km V; Vistasstugan, ca 12 km SV (se tur 3 c); Abiskojaurestugan, ca 25 km N (se tur 2); — *Mörmankåtan*, STF:s turistkåta, uppförd 1946, 1 270 m ö h på kalvfäll O om Höktoptarna och vid foten av Ruemaspakte på N-sidan. Renhuder, flitar, kokkärl, säg, yxa. Spis. STF håller ej ved. Brännsle saknas. Avstånd: Rautasjaure-kåtan ca 17 km NO (se tur 4); Vistasstugan ca 13 km SV (se tur 4).

Ledbeskrivningar

Se i m a t j å k o, Stortoppen (»Pantoppen»), ca 2 030 m ö h

(G. Graf, G. Ljiliehöök, B. Mesch, H. Mesch, H. N. Pallin, 4/7 23; v: H. N. Pallin, E. Sarri, 12/4 36)

Fjällmassivet i trekant mellan Vistasvagge och Stuur Rällavagge, begränsat i N av stora Pässogläciären, i V av glaciärdelen S om »P» i kartans »Pärsotjåkko». (Se även karta mot s 12a.) Stortoppen ligger närmast N om sista »k» i topografiska bladets »Själmatjåkko». Fyra lägre toppar: NO-toppen (»Järntoppen»), ca 2 010 m ö h, omedelbart NO om Stortoppen; Väst-toppen, ca 1 960 m ö h, ca 500 m V om Stortoppen; Syd-toppen (»Sientoppen»), ca 1 930 m ö h, SO om Stortoppen vid »o» i topografiska bladets »Själmatjåkko»; *Takfallet*, ca 1 850 m ö h, 1 200 m N om första »j» i »Själmatjåkko». — Från Stortoppen utgår en mycket vittrad och tandad kam, *Kugghjulskammen*, vid »m» i kartans slut med massivets SO hörn, *Selmatornet*. — Vid »m» i kartans Själmatjåkko finns tre klipptoppar, kallade *Fjintändarna*. — Fötterna om ovanstående N glaciär finns en brant O-glaciär, »Takjökeln», mellan Kugghjulskammen och NO-toppens utlöpare mot NO, som efter ett stort isfall sänder en brant tunga ner mot Vistasdalen. Topografiska bladet uppvisar tre små jöklar, vilka i verkligheten är förenade till en stor. Likaså sammanflyter den icke kanfirägade glaciären i dalen mellan Takfallet och de högsta topparna i verkligheten med N glaciären, har inget avlopp åt S och är V om V-toppen delad av en intressant issjö. Vid »ab» i namnet Själmatjåkko finns en mindre glaciär, som avtrinner åt S. (Kartan mot s 129 är i dessa hänseenden mer korrekt.)

i (s: = Stortoppens förstabestigare; v: C. Juhlin-Dannfeldt, D. Nygren, 15/3 37); (v: H. Mesch, H. N. Pallin, 29/3 31; s: G. Gärddh, 10/7 37); (L. Bergbom, T. Morell, S. Astrom, 31/7 28; v: C. Juhlin-Dannfeldt, D. Nygren, 15/4 37); (J. Molin, 6/7 37)

Led 81. Uppstigning från S (0)

(D. Nygren, Lizzy Simonsson; Ingrid Strömberg, 28/7 31)
Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Från den mellersta av de på kartan ej angivna sjöarna i dalgången N om Nallo (se Stuur Rällavagge, s. 145) i N-lig riktning uppför blockmark och snöfält (ansträngande,

ingen klättring, lämplig vinterled) till fjällets toppar, som sinsemellan är förenade med smalare eller bredare kammar, alla lättgångna.

V-toppen nås också i lätt uppstigning från NV eller V; S-toppen lätt från V; Takfallet från N.

Litt: KI, 2: 65

Led 82. Takjökelsleden (2)

(Förstabestigarens led, 4/7 25)

Närmaste fasta anläggning: Vistasstugan.

Från Vistasvagge, N om Selmatornet, uppför O-glaciärens branta jökeltunga (stegjärn, isyxa, säkringslina), i sick-sack genom isfallet mellan istorn och stora sprickor upp på Takjökeln. Över denna (*OES!* talrika översnöade sprickor! Repsäckring) till NO-toppen. Från denna lätt till Stortoppen. Litt: KI, 2: 178; STF, 1943: 309; H. N. Pallin, »Kebeckaise», s 225

Led 83. Selmatornet från V via Kugghjulskammen (2)

(T. Rydberg, 24/7 36)

Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Kugghjulskammen, som utgår från massivets S-topp — med ett brant stup, som ännu ej klättrats —, kan nås från kammen mellan Stortoppen och S-toppen via Takjökeln (T. Rydbergs led) eller från Stuur Rällavagge över en av erosionskammarna på kammens S-sida, ung. i dess mellersta del (i nedstigning: E. Rossipal, B. Snellman, 17/8 42; i uppstigning: S. Kääll, E. Ohlsson, H. Flogvall, Ö. Sjögren, 15/7 50). Kugghjulskammen har många torn, hak och hammare; korta sträckor god klättring (lätt).

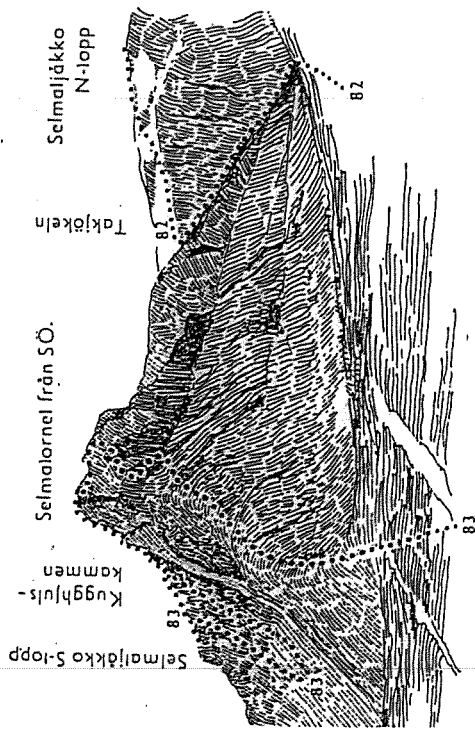
Litt: KI, 2: 56; 3: 30

Led 84. Selmatornet från SÜ (3—4)

(G. Billing, H. Hammarsten, G. Lundquist, G. Santesson, 15/8 42)

Närmaste fasta anläggning: Vistasstugan.

Uppför den mycket märkanta åsformade SÜ utlöparen mot Vistasdalen till foten av klippartiet, som bildar en stor kupol med en karnin i fronten. (Klätterskor eller profilisula, s. k. vibram.) Insteget ca 30 m hö därom på en svagt rundad hörna av kupolen. Rakt upp under några snart svniliga överhäng, glesa, men fasta grepp, ca 40 m (medelsvårt). Snett upp åt vä mot kaminens övre ända ovanför ett klämblock, som avslutar den, ca 25 m exponerat (drygt medelsvårt). Sedan utmed vä kanten av denna gryta upp på kupolens topp, ca 20 m (tämmligen lätt). Därifrån uppför två lätta hammare till den tredje och största, som är lögonfallande rödfärgad brant men goda grepp, löst berg. Starkt exponerat (bultsäckring), ca 25 m (drygt medelsvårt). I hammarens övre del

Led 82 följer den osynliga glaciären bakom kammen.

en plan, tämligen rymlig plattform, goda förankringsmöjligheter. Därefter lätt klättring till toppen.

Lätt: KI, 2: 179; 3: 23, 91; STF, 1943: 321; PS, 1946: 104

Märman t j ä k k o, Stortoppen, 1 959 m ö h
(G. W. Eucht, 11/8 1980; v: E. Nilsson, O. Rydberg, D. Söderqvist, 6/4 34)

Ett vidsträckt fjällmassiv, beläget NÖ och Ö om övre delen av Vistasvage. Bland förtopparna intresserar här *Märmanpakte*, omkr 1,5 km NÖ om Stortoppen, och den vassa kam med två ovanligt djärvt formade toppar, *Höktopparna*, som sträcker sig Ö-ut till Virrokårsvage (Virrokårsvage) och som skiljer SÖ och NÖ Märmanglaciärerna åt. Den NÖ glaciärens avlopp bildar den lilla sjön 1284. Stortoppen kan av uthålliga fjällvandrare utan svårighet bestigas från olika håll med utgångspunkt från Märmankåtan eller Vistasstugan. Här nedan »normalleden». Tillfarts-väg se tur 4, s. 70.

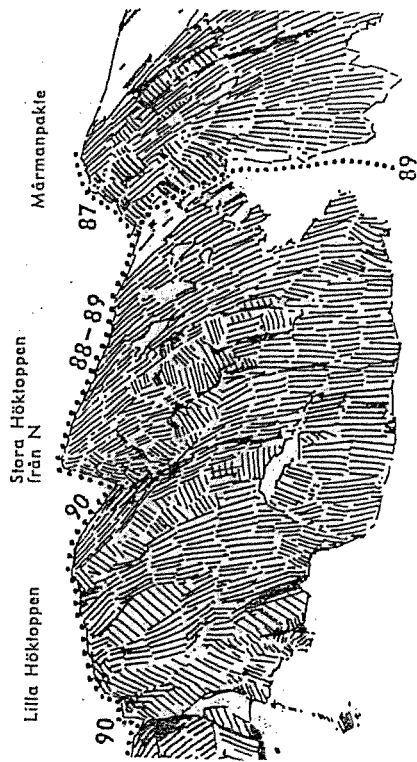
Led 85. Via SÖ-kammen (0)

(Trolligen förstabestigarnas led)

Närmaste fasta anläggningar: Märmankåtan, Vistasstugan.

Från kåtan V-ut, lätt stigande terräng till och över SÖ-glaciärens ändmoräner. Sedan över Ruomaspasset N blockmarkslutning snett upp mot passet V om p 1 744. Brant och stenigt (ansträngande). — Med utgångspunkt fr Vistasstugan: Utmed vandringsleden, se tur 4 s. 70, till Varsa-

138

jaure. Utmed SV stranden till NV-ändan av sjön och därifrån i N-lig riktning upp till passet. — Därefter utmed den avrundade kammen, N om en låg förtopp, i NV-lig riktning till toppen.

Märman p a k t e, ca 1 939 m ö h

(Hj. Mesch, H. N. Pallin, 13/8 31; v: A. Nilla, Yvonne Pallin, 8/4 44)

Märman t j ä k k o s rundkulliga N förtopp, ca 1,5 km NÖ om Stortoppen, med ett brant stup Ö-ut till ett hakartat pass på Ö kammen, som leder till Stora Hökloppen, »Hökpasset». Bestiges utan svårighet från olika håll. Från Märmankåtan antingen via Stortoppen (se led 85) eller

Led 86. Uppstigning via NÖ-glaciären (0)

(E. Rossipal, 15/8 35)

Närmaste fasta anläggning: Märmankåtan.

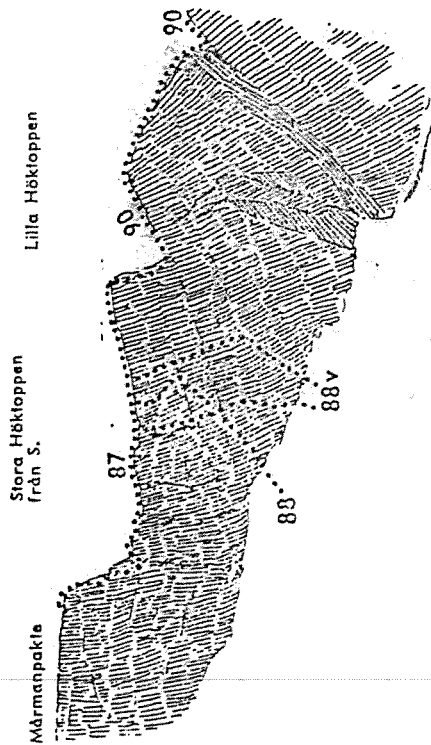
Från kåtan till sjön 1 284 antingen runt Ö om Hökloppskammens förtopp eller över det låga passet V om denna förtopp och rakt N-ut till sjön. Därifrån i V-lig riktning över NÖ-glaciären och uppför brant blockmark till passet N om Märmanpakte. Därifrån S-ut till toppen. (Ingen klättring, ansträngande).

Led 87. Ö-kammen från Stora Hökpasset (3—4)

(P. Kanemo, D. Nygren, 8/8 42)

Närmaste fasta anläggning: Märmankåtan.

139

Till passet V om Stora Hök kammern, se olika leder (88—90) till denna topp. Kammen börjar ovanför ett ca 30 m högt, brett, brant stup, som kringgås till vä. Först ett 2 m högt väggparti till en mindre hammare. Nedåt vä ca 2 m till en hylla; utmed denna fram till en mindre hammare. Nedåt vä ca 40 m, något exponerat (medelsvårt). Därifrån utmed en spricka snett uppåt och utåt hö till kammen, ca 30 m, exponerat (svårt). Vidare uppåt med dragning först inåt vä, därefter åter ut åt hö till ett hak i kammen, ca 40 m (medelsvårt). Från haket i olika sprickor till hö om kammen till toppkåtan, ca 20 m (lätt).

Stora Hök toppen, ca 1 916 m ö h
(D. Nygren, T. Rydberg, 9/8 35; v: C. Juhlin-Dannfeldt, D. Nygren, 16/4 37)
Beträffande fjälltoppens läge se ovan under Mårmanpaktet s 138.

Led 88. V-kammen via S-väggen (3—4)
(D. Nygren, T. Rydberg, 9/8 35)
Närmaste fasta anläggning: Mårmanpaktet.
Insteget S om passet från SÖ glaciären. (Randklyfta.) Ledet upp för kammens S-vägg är svårt att beskriva mera ingående. Troligtvis olika varianter av ungefär liknande svårighetsgrad möjliga, omväxlande skrevor, smala hyllor, över-

hängande partier och exponerade passager. Först bestigningsklätrare i huvudsaklig riktning snett uppåt hö och i ledens övre tredjedel i rät vinkel från denna riktning snett uppåt vä (drygt medelsvårt). De nådde kammen något Ö om dess mitt. Röse. — (Andrabestignaren, en vecka senare, började längre ned i väggen, följde en rakare route snett uppåt vä och nådde kammen ett 20 tal m V om röset (drygt medelsvårt). — En tydlig led följdes i nedstigning (1940) från en punkt ca 30 m Ö om röset). — Därefter utmed kammen, smal, men tämligen lätt till toppen.

Litt: KI, 2: 35; TF, 1936: 9

Led 89. V-kammen via N-väggen (3)

(C. Juhlin-Dannfeldt, D. Nygren, 16/4 37)
Närmaste fasta anläggningar: Mårmanpaktet, v: Vistasstugan, Alesjaustestugan.

Nordväggen är sommartid praktiskt taget en enda plan klipp-häll, ca 45° lutning; svabergr, en del sprickor vitt skilda från varandra. Ett större snöfält halvvägs upp i väggen. (Ett försök till uppklätring gjordes 15/8 35.)

Vinterbestigning. Från insteget N om Stora Hök passet rakt upp för snöfältets hö kant intill Mårmanpaktetväggen, vilket (på vintern) leder ända upp till passet. Ungefär halvvägs upp har en djup spricka i underliggande isen konstaterats. (Stegjärn, isyxa.)
Litt: TF, 1938: 54

Led 90. Ö-kammen via Lilla Hök toppen (3)

(Brit Guillers, Barbro Lindgren, Y. Mauldon, T. Rydberg, H. Tjerneld, 22/8 40)

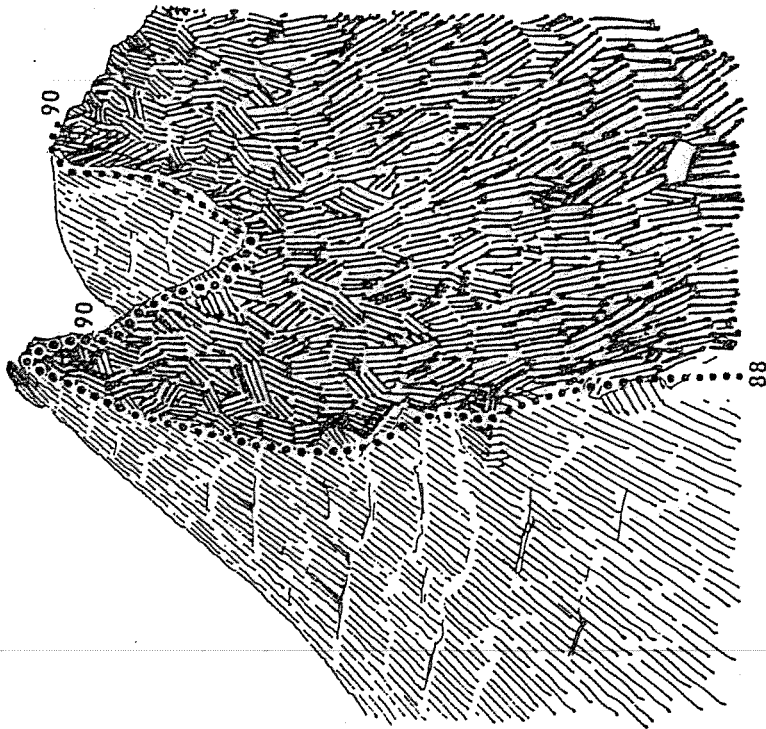
Närmaste fasta anläggning: Mårmanpaktet.

Den Ö-liggande delen av kammen är en bred, stenig ås, lätt-gången blockmark, med en rundkullig förtopp. V om denna vid foten av Lilla Hök dvar kammen ihop sig till en smal passage på några meter och avbryts av ett hak. Ravin åt S, svabergr åt N. Den fortsatta kammen upp till Lilla Hök tämligen lätt framkomlig, blockrika kanter, ingen egentlig klättring erforderlig. Förbindelskammen mellan de båda Hök topparna, ca 50 m, liknar närmast ett djupt hak med en mycket brant V-sida och mindre brant men vass Ö-kant. Mot S så gott som lodrätt vägg, mot N aldeles glatt svabergr, ca 30° lutning.

Från toppen av Lilla Hök ned för den vassa eggen. Sträva lavar på N-sidan ger någon friktion för fotstöd, goda grepp för händerna på eggen, starkt exponerat, ca 70 m (medelsvårt). Över den smala kammen i lätt stigning till Stora toppens branta tämligen breda kamstup. Några meter vä om kamlinjen ger sig vägen själv, större delen i en ränna. Stora pålitliga grepp, ca 60 m (tämligen lätt) till en punkt omkring 20 m V om toppen. — Variant: Från hyllan, refflad som en

Stora Hökloppen från V

Lilla Hökloppen

tvåtråda och som ungefär halvvägs upp sträcker sig in under ett kraftigt överhäng rätt under topplatan, till vä kanten och ytterligare några meter uppåt. Rakt fram stänger stora block. Omedelbart intill kanten på överhängets ovanför »tvåtråda» till hö genom en liggande kamin, ca 1 m lång, 50—60 cm bred, 20—30 cm hög, upp till topplatan just vid foten av själva toppblocket med röset. — Ett försök gjordes vintertid, 1939.

Litt: STF:s tidning 1940, nr 7: 225; TF, 1941: 11; PS, 1940: 35

Kåtojtjåkkö, 2 001 m ö h

(R. Lundgren, H. Pyk, 30/7 12; v: B. Mesch, H. N. Pallin, 23/4 24)
Närmaste fasta anläggningar: Tjädjejurekåtan, v: Alesjaurestugan.

Egentligen Pjeggstjåkkö (namnet Kåtojtjåkkö tillhör det berg, som på topografiska bladet kallas Ruokotjåkkö). Sveriges N-ligaste fjäll över 2 000 m ö h. Dubbeltopp, mejselormad toppkam. Topografiska bladets hästskoformade N-glaciär är numera rudimentär. De två flkarna möts inte längre.

Fjället bestiges utan svårighet utefter någon av dess huvudkammar, fr SV, NV, SÖ eller NO, av vilka den senaste uppstigningen från Piggaluobbal bjuder på minst besvärlig blockmark. Vintertid kan man på skidor komma rätt högt upp på fjället. OBS att toppkammen — ibl även sommartid — uppvisar förrädiska hängdrivor. — Vid utsikt.

Vid bestigning fr N eller V kan Alestjokk eller dess sjösystem vadas 1) vid Ö-ändan av Piggaluobbal (753,3); 2) vid Ö-ändan av Apparjaure; 3) vid bäcken som förenar Mesakjaure (kartans Vuolle Allesjaure) och Apparjaure; 4) vid »e» i »Alles» av namnet »Vuolle Allesjaure»; 5) omedelbart V om »v» i sistnämnda namn.

Litt: KI, 1: 142; PS, 1942: 59; H. N. Pallin, »Kebnekaise», s 192

7. UNNA RÄITAVAGGE

Vild, stenig högdal, N om Kaskasavagge. Den sträcker sig ca 13 km i en båge från Vistasdalen i SV-lig riktning och efter svängen N om Pyramiden och Knivkammen (se Kaskasavagge, s. 128) i NV-lig riktning mot Rättaure i Stuur Rättaavagge. Dalgången begränsas i hela sin N sida av det utsträckt fjällmassivet Rättajtjåkkö. I S utgöres begränsningsfjällen, räknat från V till Ö, av Vaktposten ca 1 910 m ö h, vars N förtopp markeras med p 1696 på topografiska bladet, Knivkammen, Pyramiden och Nipals. — Topografiska bladet är i detta område avsevärt felaktigt. Mellan Knivkammen och Rättajtjåkkö stänges hela dalgången av en nära 100 m hög tröskel, över vilken bäcken kastar sig ned i höga fall. Både ovanför och nedanför tröskeln finns en sjö. N om den senare ligger kåtan. I den övre sjön kaivar den glaciär, som fyller hela den korta högdalen mellan Knivkammen i S o. Ö och Vaktposten i N o. V (N delen av denna glaciär ej utsatt på topografiska bladet). Av glaciären NO om Vaktposten finns nu endast den allra översta delen (vid höjdsiffran 1696) kvar, och den slutar N-ut i höjd med den lilla klippö, som framträder S om »r» på kartans »Reitjaure». — Betr framkomstmöjligheter och passövergångar se tur 6 och 8, s. 72 resp. 74.

Fasta anläggningar

Unna Rättaån, STF:s turistkåta uppförd 1946 på kalkfjäll på N stranden av nedre sjön Ö om dalgångens höga tröskel med

vattenfallet (se ovan). Kåttans läge tyvärr felaktigt på fjällkartan 1946; den ligger omkr 900 m Ö om tecknet. — Renhudar, flitar, koktärn, säg, yxa, Spis. Ej ved. Bränsle saknas i omgivningen. Avstånd: Vistaslugan ca 11 km NO (se tur 6); Sälkastugan ca 16 km SV (se tur 8 och 7 samt 6 och 6 b); Nallokåtan ca 7 km NV (se tur 8); Kaskasvaggakåtan ca 13 km Ö.

Ledbeskrivningar

Räitafjället, Stortoppen, ca 1 960 m ö h

(V: von Feilitzen, E. von Segeboden, A. Rikko, 19/7 30; V: R. Eriksson, Yvonne Fallin, A. Nilla, 4/4 44)

Ett utsträckt massiv med ett flertal toppar, som inramar en större plåtglaciär. Fjället bestiges utan svårighet från olika håll. Här nedan den enklaste leden, vilken ovannämnda bestigare följde.

Led 91. Via stora ravinen från Ö (1)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Vistasåtan.

Från Unna Raitavagge i V-lig riktning uppför sidodalgången, som börjar vid första »a» i kartans »U. Raitavagge». Från, brant, stenig. Över plåtans glaciär lätt stigande terräng mot Stortoppens Ö kam och utmed kammen till toppen (tämligen lätt).

Vaktosten, Stortoppen, ca 1 910 m ö h

(V: H. Mesch, H. N. Pallin, 2/4 31; S: G. Billing, E. Rossipal, G. Santesson, 19/8 42)

Fjället består i huvudsak av en Ö-V-lig kam, som sländer tre markerade utlöpare mot N, varav den V med höjdsiffran 1696 på kartan. Mellan dessa sträcker sig jökeltungor av den N glaciären uppåt. (Fot på topografiska kartan, se ovan Unna Raitavagge.) Fjället är tämligen lätt att bestiga, fr Stuur Raitavagge utefter V kammen (förstbestigarens led; bästa vinterleden) eller utefter den V-ligaste av de N utlöparna.

Led 92. N Centralkammen (3)

(G. Billing, E. Rossipal, G. Santesson, 19/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Nallokåtan.

Leden följer den näst Ö-ligaste av N utlöparna, en kam som nedifrån synes sluta i två tinnar. Insteg fr N glaciären vid kammens fot. Rakt uppåt, så nära kammens mittlinje som möjligt, ibt något mera på dess hö sida upp till ett fristående klipptorn. God klättring, utomordentligt fast klippa, tämligen brant, delvis exponerat. Goda förankringsmöjligheter, ca 120 m (medelsvårt). Därefter höjer sig kammen mycket brant med avvisande svaberg. Lång travers åt hö på

Vaktosten, NÖ-kammen
(»Issjöryggen»)

en serie av breda hyllor, synliga nedifrån, över utlöparens NV vägg, utsatt, ca 40 m (tämligen lätt) till ett litet klipp-torn på huvudkammen. Utefter denna till Stortoppen (mycket lätt).

Litt: STF, 1943: 330

Led 93. NÖ-kammen, »Issjöryggen» (2)

(G. Billing, E. Rossipal, G. Santesson, i nedstigning, 19/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Unna Raitakåtan, Nallokåtan.

Leden följer i S-lig riktning till att börja med den breda ryggen från issjön nedanför S glaciären, därefter hela tiden den allt smalare kammen över tre tinnar, skilda åt av skarpa hak, till Stortoppen. Delvis exponerat, lös klippa, intressant, lätt till mycket lätt klättring.

Variant: Ö-kammen till den mellersta av ovannämnda tre tinnar (2-3) klättrades av B. Löf, L. Hultquist, E. Wennler, H. Tjerneld, 8/8 45. Tämligen lätt, god klättring. — Snörödan strax N om denna kam (2), i nedstigning av ovannämnda samma dag. Genomsnittslutningen ca 50°.

Litt: STF, 1943: 333; PS, 1946: 110

8. STUOR RAITAVAGGE

Dalgången, ca 20 km lång, sträcker sig från Tjåktjavagge, ca 880 m ö h, till Vistasålen, ca 580 m ö h. Vattendelaren, strax S om Raitajaure, ca 1 050 m ö h. Begränsningsfjällen äro på Ö och S sidan Tjåktjavättern (p 1906). Vaktosten (fjället vid p 1696) och Raitafjället; på V och N sidan Tjåkt-

tjåkierrakattjåkkko (Tjåktjåttjåkkko), **Kaskarepitjåkkko** och **Selmatjåkkko**. Mitt i dalgången reser sig **Nallo**. Råitajaure avrinner N-ut till Stuur Råitajokk, som rinner upp i de V glaciärerna och får ett tillflöde av Nallojokk från dalgången N om Nallo. I denna dal tre sjöar, ej utsatta på topografiska bladet. Båcken S om vattendelaren kallas vanligen Råitajokk. Terrängen mycket lättgången. I dalens V del (ofta benämnd Råitavagge) bäst Ö om båcken, i dalens Ö del (oftast benämnd Stuur Råitavagge) bäst S om båcken till Ö om Nallo, därefter (lätta vad) N om båcken och under den sista halvmilen ned mot Vistasdalen bäst högt upp på sluttningen. Närmast båcken blockmark och raviner med videsnår. Betr framkomstmöjligheter f ö se tur 7, s. 73.

Fasta anläggningar

Nallokdalen, STF:s turistkata uppförd 1945 på kalvhäll SV om Nallo. Renhudar, filtar, kokkärl, säg, yxa. Spis. Ej ved. Bränsle saknas. Avstånd: Sålkastugan ca 11 km SSV (se tur 7); Vistasstugan ca 11 km Ö (se tur 7); Unna Råittakåtan, ca 7 km SÖ (se tur 8); Alesjaurestugan ca 16 km N (se tur 9).

Ledbeskrivningar

Nallo, ca 1 540 m ö h

(B. Mesch, H. Mesch, 19/7 27; v: C. Juhlhn-Dannfeldt, D. Nygren, 19/4 37)

Nallo (= »anäns») är den tornliknande Ö förtoppen till ett fjällmassiv i Stuur Råitavagges mitt, vilket numera i sin helhet kallas Nallo. Det består av en lättbestigen, lång, åt V något stigande kam med värdiga rasbranter åt S och N, vars högsta punkt är nära 1 600 m ö h. I detta sammanhang intresserar närmast den längst Ö-ut belägna piken, det eg Nallo.

Led 94. V leden (1—2)

(L. Bergbom, T. Morell, S. Aström, 26/7 28)

Närmast fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Upp till V kammen antingen fr N eller V. Blockmark (ansträngande). — En led, där den ytterst osäkert liggande uren är minst besvärlig, börjar vid V ändan av den Ö-ligaste av Nallojögarna N om massivet, ej utsatta på topografiska bladet, och går i S-lig riktning rätt uppför hö (V) sidan av en bred rygg mellan två raviner ända upp till kammen. Vandring Ö-ut till ett något över en meter brett hak, som överhoppas eller kringgås åt N. — Man kan också från sjön stiga upp direkt till haket. — Därifrån lätt klättring upp på piken, först i Ö-lig riktning, därefter tätt nedanför toppen till vä förbi dess N-sida och upp från NO.

Litt: KI, 1:237; 2:57; TF, 1929: 33, 1932: 7, 1938: 5; STF, 1932: 220

146

Nallo från Ö.

Led 95. NÖ-leden (3—4)

(B. Mesch, H. Mesch, 19/7 27)

Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Från Ö-kammens fot snett uppåt hö i översta kanten av blockmarken nedanför pikens N-vägg. I den där synliga breda klyftan med tämligen släta klippväggar upp till en tydlig lodrät kamin. Små grepp, stenslagsrisk (svårt). Rakt upp i kaminen (stämklättring, medelsvårt) upp till »Halvar-toppens», krönet av en stråvplare, nedom och strax V om piken. Röse. Utmed en mindre brant klipprygg till toppen.

Litt: Svenskt Turistväsen 1927, nr 7: 70; TF, 1938: 13, 20

Led 96. Ö-kanten (»Rydbergs led») (3—4)

(T. Rydberg, 3/8 37)

Närmast fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Ö kanten liknar en triangelformad vägg, i vilken leden går rakt upp. Upp i lös klippa, i början variationsmöjligheter. Så småningom tvingas man mot hö kanten. Utmed denna nästan upp till triangelns spets, där en förtopp (Röse) skiljes från pikens topp genom ett litet hak. Brant, de sista 100 m

10*

147

mycket brant, löst berg, gott om grepp, utsatt (drygt medel-
svårt). Rakt uppför ett mycket brant väggstycke, ca 15 m
(svårt). Sedan åt vä nord ett hörn till bred storblockig hylla
i SO sidan och därifrån lätt till toppen.

Litt: TF, 1938: 18

Tjäktjakerakattjälkä (Tjäktjätjälkä) ca 1 830
m ö h

(G. Bergvall, V. von Feilitzen, P. Plikka, 28/7 32; v: C. Juhlin-
Dannfeldt, 21/4 39)
Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan, Sälka-
stugan.

Ett vidsträckt fjällmassiv beläget i triangeln mellan Tjäktja-
vågge-Alesvage i V, Suor Rättavage (Rättavage, se s 146) i SO
och Kaskarepivage, dalgången V om Nallo, i NO. Centralmas-
sivet dubbeltoppigt: N-toppen högst, S-toppen ca 1 806 m. Några
mindre glaciärer, av vilka en slutar i en högobeligen issjö.

Topparna äro lätta att bestiga från de omgivande dalarna,
enklast fr Ö och N. — Lösnande vinterturer.

Kaskarepittjälkä, ca 1 900 m ö h

(C. W. Bucht, 28/9 1880)

Närmaste fasta anläggningar: Nallokåtan, Vistasstugan.

Fjällmassiv med flera toppar omkr 1 700 m ö h, beläget S och
Ö om Alesvage, skilt från Selmatjälkä och Pässostjälkä i Ö
genom Pässoglaciären (se tur 9, s 74) och begränsat i SV av
Kaskarepivage, dalgången V om Nallo.

Topparna är lätta att bestiga från angränsande dalarna. —
Av något klätterintresse är den SO-liga förtoppen, »Kaskare-
pipakte», som via dess Ö kam i lätt klättring nås från passet
N om den V-ligaste av Nallosjöarna, ej utsatt på topografiska
bladet. (E. Rossipal, 22/7 44.)

9. UNNA VISTASVAGGE

En högdal, ca 9 km lång, som sträcker sig i närmast rak
NV-SÖ-lig riktning från Alesvage (vid Alesjaurestugan),
ca 780 m ö h, till Vistasvage, ca 600 m ö h. Vattendelaren,
på ca 1 020 m ö h mellan dalgångens två sjöar. Begränsas i
NO av Unna Vistasstjälkä, i SV av Pässostjälkä och vid
mynningen i Vistasvage av Selmatjälkä i S. — Betr fram-
komstmöjligheterna se tur 3 a, s. 68.

Fasta anläggningar

Alesjaureanläggningarna. STF:s turiststugor och kåta vid
Kungstedden, 780 m ö h på kalvfjäll nära Alesjokks utflöde i Ales-

jaure. En tvåarmsstuga uppförd 1940, 10—36 ligglätor, löst. En
prismastuga, 4 ligglätor, löst. En kåta uppförd 1909, ombyggd
1937. Splis. Avstånd: Alesjaurestugan 21 km NO; Sälkastugan
22 km S (se tur 2); Vistasstugan ca 20 km SO (se tur 3 a, 3 b);
Tjädjejaurekåtan ca 8 km Ö.

Ledbeskrivningar

Pässostjälkä, Stor toppen, 1 982 m ö h

(G. W. Bucht, 7/8 1880; v: G. Graf, H. J. Mesch, H. N. Pallin, En-
Sarré, 11/4 30)

Ett långsträckt fjällmassiv i huvudsakligen NV-SO-lig rikt-
ning, beläget N om Selmatjälkä, med en N Stortopp och, ca 1,5 km
därifrån, en lägre S-topp. Begränsas i NO av Unna Vistasvage, i
SV av Pässosvage och SV glaciären vilken N om Selmatjälkä
svänger av åt NO, denna del kallad SO glaciären (om deras ut-
sträckning se tur 9, s 74). Från S-toppen en Ö-kam till Unna
Vistasvages mynning, »Piggkammen», med en liten vass förtopp.
N om denna kam, mellan Stor- och S-toppen, en NO-glaciär, ej
utsatt på topografiska bladet.

Led 97. Uppstigning från NV (0)

(Förstabeistigarens led)

Närmaste fasta anläggning: Alesjaurestugan.

Flera variationer möjliga. Lämpligast: Från den V-ligaste
av sjöarna i Unna Vistasvage utmed fjällryggen vä (Ö)
om den lilla från dalen synliga NV glaciären till toppen. —

Variant: Uppför nyssnämnda glaciär (som består av två
delar med en moränbank emellan) och från dess övre slut,
något brant men lätt, mot Stortoppen. Enformig blockmark
(ansträngande).

Led 98. SÖ-väggen via S-toppen (3—4)

(Första bestigning av S-toppen: D. Nygren, T. Rydberg, 11/8 25)

Närmaste fasta anläggningar: Vistasstugan, Alesjaurestugan.

Från SÖ-glaciären över blockmark och terrasser brant upp
till Ö-kammen (»Piggkammen») till ett stycke V om dess för-
topp (lätt). — **Variant:** Från NO-glaciärens SÖ spels rakt upp
till kamkrönet, brant, i övre delen mycket brant. (G. och
Ulla och Vivi Hornborg, 25/7 35). — Från kammen, ungefär i
linje med den, rakt uppför den mycket branta S-toppens Ö
vägg hö om klyftan. I dess övre del travers ått vä till en
trång hylla, på denna runt hörnet till S-väggen och upp på
själva kammen. Små grepp, utsatt, mycket löst berg (svårt).
Vidare på kammen ca 10 m (lätt). Sedan uppför en brant stu-
pande, slät skreva, ytterst exponerat (drygt svårt). Därefter

ett tiotal meter lätt klättring till S-toppens topplatå. Lätt vandring N-ut till Stortoppen.

Litt: KI, 2:36; TF, 1936: 16, 17

Led 99. SV-kanten till S-toppen (1—2)

(I nedstigning: D. Nygren, T. Rydberg, 11/8 35)

Närmaste fasta anläggningar: Vistasstugan, Alesjaurestugan.

Från glaciärpasset mellan Selmatjåkko och Pässostjåkko rakt upp i NO-lig riktning över ganska brant stenur och glatta, sluttande hållar tämligen lätt och vidare mycket lätt till S-toppen.

Led 100. SV snörännan till Stortoppen (3)

(G. Billing, H. Hammarsten, G. Santesson, 14/8 42)

Närmaste fasta anläggningar: Vistasstugan, Alesjaurestugan.

Uppför Stortoppens SV-vägg sträcker sig flera snörännor från SV-glaciären. Leden, en kombinerad snö- is- och klippled, följer den hö stora och längsta rännan. Till insteget via SV- eller SÖ-glaciären.

Rakt upp i rännan. Omväxlande snö och klippartier. Brant (medelsvårt). Förbi en sekundärränna som tar av åt hö, vidare rakt upp i huvudrännan till en kamin med block (säkringsbult). Uppför kaminen och partier av svaberg, brant (tämligen svårt). Därefter mindre brant fram mot en snedkamin, sista motståndet före topplatån (medelsvårt). — Svårigheterna i hög grad beroende på isförhållandena i rännan.

Litt: KI, 2:180

